

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANSIJA/
FINANSIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

BOSNIA AND HERCEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

CENTRALNA/SREDIŠNJA HARMONIZACIJSKA JEDINICA
ЦЕНТРАЛНА ХАРМОНИЗАЦИЈСКА ЈЕДИНИЦА

ГОДИШЊИ КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЈЕШТАЈ
ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ
ЗА 2020. ГОДИНУ

Сарајево, март 2021. године

Садржај

1. Увод	2
2. Централна хармонизацијска јединица Министарства финансија и трезора БиХ - ЦХЈ	3
3. Основ за припрему Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије у институцијама БиХ	10
3.1. <i>Законодавни оквир</i>	10
3.2. <i>Методологија рада интерне ревизије у институцијама БиХ</i>	12
4. Консолидовани извјештај о интерној ревизији по годишњим извјештајима ЈИР за 2020. годину	14
4.1. <i>Јединице интерне ревизије институција БиХ – преглед успостављања ЈИР</i>	14
4.2. <i>Надлежност јединица за интерну ревизију</i>	17
4.3. <i>Извјештаји јединица интерне ревизије</i>	20
4.4. <i>Преглед успостављања и развоја система интерне ревизије институција БиХ</i>	34
4.5. <i>Преглед примјене методологије рада и учинка јединица интерне ревизије институција БиХ</i>	38
4.6. <i>Континуирана професионална едукација интерних ревизора у институцијама БиХ</i>	47
4.7. <i>Унапређење система интерне ревизије</i>	49
5. Информација о реализацији Стратегије развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за период 2020-2025 година у дијелу који се односи на интерну ревизију и Оперативног годишњег акционог плана Стратегије за 2020. годину	51
5.1. <i>Основи Стратегије развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за период 2020-2025 година и информација о њеној реализацији</i>	51
5.2. <i>Оперативни годишњи акциони план Стратегије развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за 2020. годину</i>	52
6. Реализација закључака Савјета министара БиХ	56

1. Увод

Централна хармонизацијска јединица Министарства финансија и трезора БиХ (у даљњем тексту: ЦХЈ) обавезна је, у складу са одредбама члана 25. Закона о интерној ревизији институција БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 27/08 и 32/12), да припреми Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије.

Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије даје основне податке о систему интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: БиХ), податке о активностима Централне хармонизацијске јединице Министарства финансија и трезора БиХ, податке о јединицама интерне ревизије и интерним ревизорима, податке о ревидираним институцијама, као и податке о извршеним интерним ревизијама од стране јединица за интерну ревизију институција БиХ и податке о предузетим активностима на реализацији закључака Савјета министара БиХ.

Систем интерне ревизије је дио система јавне интерне финансијске контроле (PIFC – *Public Internal Financial Control*) који је развила Европска комисија и који има за циљ да земљама у процесу придруживања Европској унији пружи помоћ у разумијевању и примјени добро развијених и ефективних система интерне контроле.

Систем интерне ревизије у институцијама БиХ, поред Закона о интерној ревизији институција БиХ („Службени гласник БиХ“, бр. 27/08 и 32/12), дефинисан је и стратешким документима и то: Стратегијом развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за период 2016-2018. година коју је усвојио Савјет министара БиХ на 87. сједници одржаној 29.12.2016. године и Стратегијом развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за период 2020-2025. година, коју је усвојио Савјет министара БиХ на 8. сједници одржаној 11.06.2020. године.

Важан сегмент система интерне ревизије у јавном сектору БиХ представља и Координациони одбор централних јединица за хармонизацију (КО ЦХЈ). Ово тијело чине руководиоци Централне хармонизацијске јединице Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине, Централне јединице за хармонизацију Федералног министарства финансија и Централне јединице за хармонизацију Министарства финансија Републике Српске.

У наставку дајемо преглед стања законодавног оквира интерне ревизије у институцијама БиХ, податке о: активностима ЦХЈ, јединицама интерне ревизије и извршеним интерним ревизијама, препорукама из извјештаја интерне ревизије који су сачињени током извјештајног периода, поштовању методологије интерне ревизије, континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ, реализацији Оперативног годишњег акционог плана Стратегије¹ за 2020. годину, као и мјерама и активностима предузетим од стране институција и интерне ревизије на реализацији закључака Савјета министара БиХ.

¹ Стратегија развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за период 2020-2025. година

2. Централна хармонизацијска јединица Министарства финансија и трезора БиХ - ЦХЈ

Обавеза Босне и Херцеговине на пољу интерне ревизије утврђена је чланом 90. Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица и Босне и Херцеговине у дијелу под називом „Сарадња у подручју ревизије и финансијске контроле“ („Службени гласник БиХ - Међународни уговори", број 10/08).

У складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ („Службени гласник БиХ", бр. 27/08 и 32/12), Споразумом о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица и БиХ („Службени гласник БиХ-Међународни уговори", број 10/08), Законом о министарствима и другим тијелима управе БиХ („Службени гласник БиХ", бр. 5/03, 42/03, 26/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13 и 19/16), а на основу Одлуке Савјета министара БиХ, број 113/09 („Службени гласник БиХ", број 44/09), успостављена је Централна хармонизацијска јединица Министарства финансија и трезора БиХ – ЦХЈ, која у складу са наведеним прописима има обавезу да успостави и развија систем унутрашње финансијске контроле у институцијама Босне и Херцеговине, а као посебан сегмент овог система да успостави систем и структуру интерне ревизије у институцијама БиХ.

Подршку увођењу и развоју јавне интерне финансијске контроле у Босни и Херцеговини пружила је и Европска унија кроз реализацију пројеката техничке помоћи финансираних из средстава IPA (*Instrument for Pre-Accession Assistance*) фондова подршке Босни и Херцеговини. До сада су реализована два пројекта и то: Пројекат PIFC (*Public Internal Financial Control*) и Пројекат SPFM (*Strengthening Public Financial Management*), док је у току реализација Пројекта "Унапређење јавне интерне финансијске контроле у Босни и Херцеговини" (PIFC 3). Пројектом PIFC пружена је подршка институцијама БиХ у процесу увођења и развоја система интерне ревизије (ИР) и система финансијског управљања и контроле (ФУК) заснованих на добрим праксама у државама чланицама Европске уније, као и на искуствима из других држава које испуњавају обавезе везане за процесе приступања чланству у Европској унији. Кроз пројекат SPFM пружена је подршка унапређењу везе између креирања политика и процедура планирања буџета, те јачања система јавне интерне финансијске контроле. Пројекат PIFC 3 се ослања на претходна два пројекта и усмјерен је на пружање подршке реформи управљања јавним финансијама у процесу приступања Европској унији, кроз јачање капацитета за провођење финансијског управљања и контроле у јавном сектору на свим нивоима власти у Босни и Херцеговини.

У оквиру поменутих пројеката пружена је и техничка помоћ ЦХЈ кроз Координациони одбор централних јединица за хармонизацију - КО ЦХЈ. Пројекат PIFC је реализован кроз два сегмента и то: сегмент интерне ревизије и сегмент финансијског управљања и контроле. Кроз Пројекат SPFM пружена је подршка унапређењу система ФУК-а, те приближавања модела који се користе, као и искустава земаља у окружењу, али и у свијету, у области сертификације и континуиране професионалне едукације интерних ревизора. Овај Пројекат је окончан половином 2015. године.

Активности на реализацији новог пројекта ЕУ "Унапређење јавне интерне финансијске контроле у Босни и Херцеговини" (PIFC 3) отпочеле су у октобру 2018. године. До краја 2020. године у оквиру Пројекта израђен је нацрт Оквир за стратегију јавне интерне финансијске контроле за период 2020-2025 којим су дефинисани циљеви и подручја развоја PIFC-а на свим нивоима власти у БиХ. Након што је КО ЦХЈ прихватио наведени оквирни стратешки документ, припремљене су и појединачне стратегије за сваки од нивоа власти у БиХ. Такође, до краја 2020. године у оквиру Пројекта пружена је подршка централним хармонизацијским јединицама у даљњем развоју

система јавних интерних финансијских контрола, у складу са њиховим специфичним потребама и приоритетима који одговарају достигнутом нивоу развоја овог система.

Као резултате овог Пројекта, у домену интерне ревизије у институцијама БиХ, до краја 2020. године можемо навести:

- израђена је Стратегија развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за период 2020-2025 година, која је усвојена на 8. сједници Савјета министара БиХ одржаној 11.06.2020. године,
- окончане су активности на припреми Приручника за интерну ревизију у институцијама БиХ (ажурирана верзија), у складу са Међународним стандардима за интерну ревизију који су ступили на снагу 01.01.2017. године,
- у финалној фази израде је методологија контроле квалитета интерне ревизије,
- у току су активности на изради софтверских / апликативних рјешења за извођење интерне ревизије и извјештавање.

Планирано је да се у првој половини 2021. године објави Приручник за интерну ревизију у институцијама БиХ. Такође, планирано је и да се у првој половини 2021. године окончају активности на изради софтверских / апликативних рјешења за извођење интерне ревизије и извјештавање, те припреми Упутство за његову примјену које ће чинити саставни дио Приручника. Након што буде објављен Приручник и израђен софтвер за извођење интерне ревизије, планирано је да се организују и одговарајуће обуке за интерне ревизоре у институцијама БиХ. Очекује се да ће током 2021. године бити спремна за објаву и методологија за контролу квалитета која ће обухватити како интерно и екстерно оцјењивање интерне ревизије, у складу са Стандардима интерне ревизије, тако и контролу квалитета коју проводи ЦХЈ у сврху надзора над спровођењем прописа из области интерне ревизије.

Оквир PIFC-а (*Public Internal Financial Control*) чине три стуба која би требало да обезбиједи довољно синергетских ефеката како би се обезбиједило разумно увјеравање да интерне контроле функционишу адекватно и ефективно, а то су:

- функционално независна и децентрализована интерна ревизија (ИР) - која има улогу да пружи помоћ руководиоцу институције вршећи преглед адекватности и ефективности интерних контрола и дајући препоруке у циљу унапређења пословања институције,
- финансијско управљање и контрола (ФУК) – које је усмјерено на јачање одговорности за остваривање циљева институције, те економично, ефикасно и ефективно функционисање система финансијског управљања и контрола у институцији и
- ЦХЈ, као засебна јединица, која развија и усмјерава процес PIFC-а.

Сваки од три нивоа власти је, кроз своју централну хармонизацијску јединицу, документе које је КО ЦХЈ одобрио, даље разрађивао и припремао документе, прилагођавајући оквирне документе својим потребама. Оваквим координисаним приступом постигнута је унифицираност у приступу прописима методолошког типа из области интерне ревизије.

Централна хармонизацијска јединица Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине, у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ, овлашћена је за развој, руковођење и координацију интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине. У складу са надлежностима дефинисаним Законом о интерној ревизији институција БиХ, ЦХЈ је до сада реализовала како слиједи:

- а) Припрему приједлога за измјене Закона о интерној ревизији у институцијама Босне и Херцеговине, након усаглашавања у Координационом одбору ЦХЈ;

ЦХЈ је у току 2012. године припремила нацрт Закона о измјенама Закона о интерној ревизији институција БиХ, којим су створене квалитетне законске претпоставке за успостављање ефикасног и економичног система интерне ревизије у институцијама БиХ. Закон је, након усвајања, објављен у „Службеном гласнику БиХ”, број: 32/12.

Овом допуном законског рјешења дефинисано је вршење функције интерне ревизије у институцијама БиХ на начин да се обезбиједи ефикасније и рационалније успостављање јединица интерне ревизије, које ће онемогућити успостављање непотребно великог броја јединица интерне ревизије, већ да се са мањим бројем јединица које ће, у складу са различитим критеријумима груписања и испуњености услова, омогућити покривеност интерном ревизијом више организационо и ресорно сродних институција, а што за резултат има и значајан материјални ефекат у смислу негомилања нерационалног броја извршилаца и трошкова који би се тако произвели. Оваквом измјеном омогућено је и успостављање једне јединице интерне ревизије која ће вршити интерну ревизију у више организационо или ресорно сродних институција, у складу са принципима дефинисаним Законом.

ЦХЈ је, у складу са наведеним одредбама Закона о интерној ревизији институција БиХ, припремила Одлуку о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ која је објављена у "Службеном гласнику БиХ", бр. 49/12, 69/17 и 59/19. Одлука је припремљена на основу анализе испуњености дефинисаних критеријума за успостављање јединица интерне ревизије и података о годишњем буџету и финансијским плановима институција, те је истом предвиђено успостављање укупно 19 јединица интерне ревизије које ће пружати услуге интерне ревизије у 77 институција БиХ.

- б) *Припрему и имплементацију програма обуке и сертификавања интерних ревизора институција Босне и Херцеговине, након усаглашавања програма обуке у Координационом одбору ЦХЈ;*

У претходном периоду извршена је обука особља које ради на пословима интерне ревизије и финансијског управљања и контроле, у институцијама Босне и Херцеговине, Републике Српске и Федерације БиХ, кроз Пројекат PIFC и Пројекат SPFM који су финансирани од стране ЕУ. Различити нивои обука су пружени за различите полазнике из различитих области.

ЦХЈ је донијела Програм обуке и сертификавања интерних ревизора у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 7/15 и 89/18), којим се дефинише начин стицања звања и сертификата овлашћеног интерног ревизора у институцијама БиХ, те обавеза даљег професионалног усавршавања интерних ревизора у складу са Стандардима интерне ревизије. У складу са овим Програмом, ЦХЈ је донијела Одлуку о начину бодовања, евидентирања и извјештавања о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 92/15, 56/17 и 65/19) и Упутство о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 97/15), којим су детаљно дефинисани начин и поступак испуњавања захтјева континуиране едукације.

У протеклом периоду ЦХЈ је организовала, у складу са наведеним Програмом, у два циклуса обуке за интерне ревизоре у институцијама БиХ у сврху стицања Сертификата овлашћеног интерног ревизора. Обуке се састоје од теоријске обуке, полагања писменог испита и практичне обуке, која се одвија кроз провођење двије интерне ревизије у институцијама БиХ под стручним надзором ментора. До краја 2020. године ЦХЈ је сертификовала укупно 39 интерних ревизора у институцијама БиХ који су до дана издавања Сертификата испунили услове за стицање истог. У складу са прописима из области континуиране професионалне едукације (КПЕ) интерних ревизора у институцијама БиХ, ЦХЈ је и у овом извјештајном периоду организовала обуке за интерне ревизоре у

институцијама БиХ на теме дефинисане Програмом обуке и сертификовања интерних ревизора у институцијама БиХ. Одржано је укупно пет обука за интерне ревизоре у институцијама БиХ, од којих је четири обуке ЦХЈ организовала самостално, на теме дефинисане Планом и програмом обука за интерне ревизоре у институцијама БиХ за 2020. годину који је донијела ЦХЈ МФТ БиХ². Једну обуку је ЦХЈ организовала у сарадњи са холандским експертима, на основу билатералног споразума о сарадњи закљученог између Министарства финансија Краљевине Низоземске и Министарства финансија и трезора БиХ.

У складу са наведеним прописима ЦХЈ издаје, на основу достављених захтјева, мишљење о признавању обука које организују међународне и домаће организације, као континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ, како је то дефинисано Програмом и Одлуком³. У 2020. години ЦХЈ је запримила и обрадила укупно 58 захтјева јединица интерне ревизије за бодовање обука као континуиране професионалне едукације, на која су у предвиђеном року издата мишљења.

- ц) *Усвајање и имплементацију стандарда за интерну ревизију у институцијама БиХ и Кодекса професионалне етике за интерне ревизоре, након усаглашавања у Координационом одбору ЦХЈ;*

Методологију рада интерне ревизије у институцијама БиХ ЦХЈ је објавила у Приручнику за интерну ревизију са стандардима интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 82/11) и иста се темељи на оквирним документима одобреним од КО ЦХЈ.

У 2017. години ЦХЈ је припремила, на основу одлуке КО ЦХЈ, и доставила на објаву Одлуку о усвајању стандарда интерне ревизије у институцијама БиХ којом се регулише усвајање, објављивање и примјена Међународних стандарда за професионалну праксу интерне ревизије, који су ступили на снагу 01.01.2017. године. Наведена Одлука објављена је у "Службеном гласнику БиХ", број 93/17.

Кодекс професионалне етике за интерне ревизоре у институцијама БиХ саставни је дио методологије интерне ревизије и усаглашен је са Међународним оквиром професионалне праксе интерне ревизије⁴.

- д) *Усвајање и имплементацију радне методологије интерне ревизије, након усаглашавања у Координационом одбору ЦХЈ;*

Поред Приручника, након усаглашавања оквирних докумената на КО ЦХЈ, ЦХЈ је за потребе интерне ревизије у институцијама БиХ припремила и објавила текст Повеље интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 82/11 и 30/18) и Кодекс професионалне етике за интерне ревизоре у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 82/11), као дио радне методологије за интерну ревизију у институцијама БиХ. ЦХЈ је, такође, објавила и текст Споразума о вршењу функције интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 73/12 и 32/18).

Повељом интерне ревизије уређује се општи приступ интерне ревизије, сврха и циљ, независност, улога и дјелокуп интерне ревизије, одговорност руководиоца јединице за интерну ревизију/интерног ревизора, као и овлаштења приступа документацији, кадровима и физичкој имовини која је релевантна за обављање ревизија, те се дефинише начин извјештавања и поступци у случају идентификовања индикатора преваре.

² Објављен на веб страници МФТ БиХ, у дијелу који се односи на ЦХЈ.

³ Програм обуке и сертификовања интерних ревизора у институцијама БиХ и Одлука о начину бодовања, евидентирања и извјештавања о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ.

⁴ *The International Professional Practices Framework* – издат од Глобалног института интерних ревизора (*The IIA*)

Етички кодекс је документ неопходан и прикладан за професију интерне ревизије која се заснива на повјерењу у објективно увјеравање о адекватном управљању ризицима, системима контроле и руковођењу. Етички кодекс дефинише принципе и правила понашања која су интерни ревизори обавезни поштовати и придржавати их се, што представља основ за професионално пружање услуга интерне ревизије.

У циљу стварања услова за провођење Закона и подзаконских аката, ЦХЈ је припремила и објавила текст Споразума о вршењу функције интерне ревизије у институцијама БиХ, којим се регулишу међусобна права и обавезе јединица интерне ревизије, које су наведеним прописима задужене за вршење функције интерне ревизије у више институција, и институције у којој та јединица пружа услугу интерне ревизије.

У току 2019. године ЦХЈ је припремила и тестирао, у сарадњи са експертима Националне академије за економију и финансије Министарства финансија Краљевине Низоземске⁵, Приручник за ревизију учинка за интерне ревизоре у институцијама БиХ. У припреми, изради и тестирању овог Приручника учествовали су, поред холандских експерата и ЦХЈ и интерни ревизори из шест институција БиХ⁶. Одлука о доношењу Приручника објављена је у "Службеном гласнику БиХ", број 81/19, док је Приручник објављен на веб страници ЦХЈ.

У извјештајном периоду окончана је припрема новог Приручника за интерну ревизију у институцијама БиХ, који је усклађен са последњом верзијом Међународних стандарда за интерну ревизију. Израда овог Приручника реализована је у оквиру планираних активности Пројекта техничке помоћи ЕУ нашој земљи "PIFC 3", кроз сарадњу ЦХЈ и пројектног тима. Очекује се да ће Приручник бити објављен у првој половини 2021. године.

Такође, у извјештајном периоду у оквиру Пројекта отпочеле су и активности на изради софтверских / апликативних рјешења за вршење интерне ревизије и извјештавање интерне ревизије у институцијама БиХ. Након што се окончају активности на изради софтверских / апликативних рјешења и припреми Упутство за његову примјену, планирано је да се софтвер тестира кроз пилот ревизију у једној од јединица интерне ревизије у институцијама БиХ, прије него што се стави у употребу. Примјена софтвера у поступку вршења ревизија допринијеће већој ефикасности интерне ревизије и једнообразној примјени прописане методологије рада, што ће обезбједити усклађеност са стандардима интерне ревизије који се односе на процес вршења ревизије, а тиме и допринијети унапређењу квалитета рада.

Упоредо са израдом Приручника и софтверских / апликативних рјешења, у извјештајном периоду ЦХЈ је заједно са експертима Пројекта припремала и методологију за провођење контроле квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ. Очекује се да ће у 2021. години бити објављен и овај методолошки документ, који ће кроз детаљне смјернице и упутства олакшати јединицама интерне ревизије испуњавање захтјева стандарда интерне ревизије, који налажу континуирано преиспитивање квалитета ревизорског рада у сврху унапређења услуга које пружају.

е) *Усвајање и имплементацију Стратегије развоја интерне ревизије у јавном сектору након усаглашавања у Координационом одбору ЦХЈ;*

Основни стратешки документ, који је на свеобухватан начин представио нови концепт управљања јавним финансијама и активности за потребе његовог развоја, била је Стратегија за провођење јавне интерне контроле у институцијама Босне и Херцеговине, коју је Савјет министара БиХ усвојио на 110. сједници одржаној 30.12.2009. године.

У току 2016. године ЦХЈ је припремила Стратегију развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за период 2016 - 2018. година, коју је Савјет

⁵ На основу билатералног споразума о сарадњи закљученог између Министарства финансија Краљевине Низоземске и Министарства финансија и трезора БиХ.

⁶ Именована Радна група за израду Нацрта приручника за ревизију учинка у институцијама БиХ и Тим за вршење пилот интерне ревизије учинка – рјешења ЦХЈ МФТ БиХ о именовању од 26.11.2018. и 14.05.2019. године.

министара БиХ усвојио на 87. сједници одржаној 29.12.2016. године. Стратегија је усаглашена са препорукама SIGMA⁷-е и Генералне дирекције за буџет Европске комисије и представља други по реду стратешки документ у области интерне ревизије у институцијама БиХ.

У извјештајном периоду, у оквиру пројекта подршке ЕУ "PIFC-3", окончане су активности на изради трећег по реду стратешког документа из области система јавних интерних финансијских контрола у БиХ. Изради овог документа претходила је израда оквирног документа који је дао петогодишњу перспективу развоја PIFC-а у јавном сектору БиХ. У току 2019. године КО ЦХЈ је прихватио нацрт Оквира за стратегију јавне интерне финансијске контроле за период 2020-2025, који је припремљен од стране стручног тима Пројекта, након чега су израђене и појединачне стратегије за сваки од управних ниова власти у БиХ у складу са њиховим специфичним приоритетима и потребама. Савјет министара БиХ усвојио је, на својој 8. сједници одржаној 11.06.2020. године, Стратегију развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за период 2020-2025 година. Полазећи од достигнутог нивоа развоја система јавних интерних финансијских контрола у институцијама БиХ, Стратегија одређује конкретне стратешке циљеве и оперативне мјере за унапређење система финансијског управљања и контроле, система интерне ревизије, те мониторинга и извјештавања у овим областима.

- ф) *Давање сагласности на правилнике о систематизацији организација које успостављају јединице интерне ревизије у дијелу који се односи на интерну ревизију;*

ЦХЈ је у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ објавила Одлуку о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 49/12, 69/17 и 59/19) и Правилник о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 81/12 и 99/14) чиме су створени сви потребни услови за достављање приједлога правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у јединицама интерне ревизије на сагласност ЦХЈ за институције које успостављају јединице интерне ревизије. Ова активност произашла је након објављивања наведених докумената, а који су резултат анализа које су рађене од стране ЦХЈ и разматрања материјала и приједлога достављених од експерата Пројекта PIFC за израду оптималне структуре интерне ревизије у институцијама БиХ. Овим документима дефинисано је успостављање децентрализованог модела интерне ревизије у институцијама БиХ, као и обавезе институција за успостављање јединица интерне ревизије.

ЦХЈ, у складу са Законом о интерној ревизији, даје сагласност на измјене и допуне правилника о унутрашњој организацији институција које су у обавези да успоставе јединицу интерне ревизије у складу са наведеним прописима. Сагласност на измјене Правилника, закључно са 31.12.2020. године, добило је једно јавно предузеће и 18 од укупно 19 институција које су то биле обавезне учинити. ЦХЈ је у складу са својом законском обавезом размотрила све пристигле захтјеве, те на оне који нису били комплетни и усаглашени са наведеним прописима, дала одређене препоруке и сугестије прије коначне сагласности.

- г) *Координацију рада јединица интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине и успостављање веза са државним и међународним институцијама на подручју интерне ревизије;*

Тренутно су функционално успостављене јединице интерне ревизије у 18 институција БиХ, од укупно 19 колико према важећим прописима треба да буде успостављено. Од тога, њих 15 је успостављено у складу са прописима из области интерне ревизије, док је у 3

⁷ Support for Improvement in Governance and Management, заједничка иницијатива OECD-а и ЕУ.

институције интерна ревизија успостављена према правилнику о унутрашњој организацији који није усклађен са релевантним прописима⁸.

У извјештајном периоду је и једно јавно предузеће, Радио-телевизија БиХ, прибавило сагласност ЦХЈ за именовање руководиоца ЈИР, те попунило и позицију интерног ревизора.

ЦХЈ у складу са својом улогом обезбјеђује равноправан приступ методологији и примјени прописа из области интерне ревизије свим јединицама интерне ревизије, те координира рад интерних ревизора на терену и извјештава о њиховом раду кроз Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије. Подаци о раду јединица интерне ревизије и њиховим карактеристикама дати су детаљно у четвртој дијелу овог Извјештаја.

- х) *Давање сагласности на избор руководиоца Јединице за интерну ревизију и на успостављање Одбора за интерну ревизију;*

ЦХЈ је, објављивањем Одлуке о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 49/12, 69/17 и 59/19) и Правилника о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 81/12 и 99/14), дефинисала критеријуме за издавање овакве врсте сагласности. ЦХЈ је, у складу са важећим прописима којима се уређује област интерне ревизије у институцијама БиХ, а на основу испуњености прописаних услова, у предвиђеном року дала своје мишљење о сагласности по пристиглим захтјевима за именовање руководиоца јединице интерне ревизије. ЦХЈ је издала, закључно са 31.12.2020. године, укупно 17 сагласности на избор руководиоца јединице интерне ревизије.

Очекујемо да ће у наредном периоду, након примјене одредаба Одлуке о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ и Правилника о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ, као и расписивања конкурса за руководиоце јединица интерне ревизије, бити достављени захтјеви по овом основу и од осталих институција које су обавезне успоставити интерну ревизију.

- и) *Сарадњу са Канцеларијом за ревизију институција Босне и Херцеговине у циљу остваривања ефикасне и дјелотворне интерне и екстерне ревизије;*

Постоје услови за оперативну сарадњу између интерних и екстерних ревизора кроз примјену INTOSAI стандарда⁹ и смјерница (INTOSAI GOV), које је Координациони одбор врховних ревизорских институција објавио кроз Одлуку о преузимању оквира међународних стандарда врховних ревизорских институција – ISSAI оквира у БиХ ("Службени гласник БиХ", број 38/11), а чију примјену сугерише и ЦХЈ интерним ревизорима кроз Приручник за интерну ревизију у институцијама БиХ. ЦХЈ је, кроз достављене годишње извјештаје јединица интерне ревизије, информисана да се уважавају дате сугестије кроз поштовање методологије, те да постоји оперативна сарадња између особља интерне ревизије и ревизора Канцеларије за ревизију институција БиХ. Руководиоци ЦХЈ и Канцеларије за ревизију институција БиХ одржавају радне састанке с циљем унапређења сарадње.

- ј) *Надзор над имплементацијом свих примјењивих регулатива за интерну ревизију од стране јединица за интерну ревизију;*

Надзор над примјеном регулатива за интерну ревизију ЦХЈ обезбјеђује кроз годишње извјештаје јединица интерне ревизије и интерних ревизора, а који служе као основ за израду Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије. Надзор се врши и кроз одржавање састанака ЦХЈ са руководиоцима ЈИР и интерним ревизорима, као и кроз

⁸ Министарство безбједности БиХ, Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ и Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби - БХАНСА

⁹ Стандарди Међународне организације врховних ревизорских институција (ISSAI)

давање сагласности и мишљења ЦХЈ у вези са захтјевима интерне ревизије, те кроз одобравања додатака Приручнику. Такође, и интерна оцјена квалитета рада интерне ревизије коју проводи руководилац ЈИР, у складу са Међународним стандардима интерне ревизије, доприноси функцији надзора на нивоу јединица интерне ревизије.

У извјештајном периоду, због обавезе поштовања епидемиолошких мјера на сузбијању пандемије, Одсјек за развој интерне ревизије ЦХЈ није био у могућности да одржи већи број састанака са особљем интерне ревизије у институцијама БиХ, те се комуникација одвијала углавном путем *e-mail* кореспонденције и телефонским путем. Одржана су 3 формална састанка са руководиоцима јединица интерне ревизије и интерним ревизорима, као и неколико неформалних савјетодавних састанака, на којима су разматрани проблеми и недоумице које у свом раду имају интерни ревизори, те могућности и начини за побољшање квалитета услуга које пружа интерна ревизија, у складу са прописима у овој области и утврђеном методологијом рада.

Поред напријед наведених активности, ЦХЈ је у складу са Правилником о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ и Програмом обуке и сертификавања интерних ревизора у институцијама БиХ, а у сарадњи са ентитетским ЦХЈ и струковним удружењима: Удружењем интерних ревизора у БиХ – Сарајево, Удружењем интерних ревизора из Бањалуке и Академско-струковним удружењем интерних ревизора у БиХ, у сврху издавања мишљења вршила верификацију, кроз процјену и провјеру у складу са дефинисаним критеријумима, за сваки од пристиглих захтјева за верификацију сертификата овлашћених интерних ревизора издатих од наведених институција и удружења. Закључно са 31.12.2020. године ЦХЈ је издала укупно 353 мишљења о прихватљивости сертификата овлашћеног интерног ревизора у смислу квалификованости за обављање послова из области интерне ревизије у институцијама БиХ. Од укупног броја датих мишљења (353), у извјештајном периоду издато је 20 мишљења. Податак о броју верификованих сертификата говори о постојању довољног броја квалификованих кандидата, квалификоване конкуренције, за попуну радних мјеста у јединицама интерне ревизије институција БиХ.

3. Основ за припрему Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије у институцијама БиХ

3.1. Законодавни оквир

Успостављање и развој савременог система управљања јавним расходима у институцијама БиХ представља комплексан скуп активности које су институције БиХ провеле и проводе, почевши од израде законодавног оквира, организационог структурисања и позиционирања појединих сегмената стратешког планирања, средњорочног и годишњег буџетирања, програмирања, па до инсталирања и оперативног кориштења низа апликативних рјешења која помажу остварењу постављених циљева и у коначном, остварењу мисије сваке од институција.

Јавна интерна финансијска контрола у институцијама БиХ обухвата дио начела *acquis communautaire* које је успоставила Европска унија, као cjеловит систем интерних финансијских контрола за добро управљање приходима, расходима, средствима и обавезама у јавном сектору, без обзира на њихов извор.

ЕУ модел PIFC-а раздваја функције и одговорности за систем финансијског управљања и контролу (енг. *Financial Management and Control*), обухватајући *ex ante* (претходну), *ongoing* (текућу) и *ex post* (накнадну) контролу и независну интерну ревизију.

На основу међународно прихваћених стандарда и најбоље праксе ЕУ, термин „интерна финансијска контрола у јавном сектору“ (PIFC – *Public Internal Financial Control*) подразумијева цјелокупни, обједињени систем који успостављају владе ентитета и Савјет министара Босне и Херцеговине ради контролисања, ревизије и извјештавања о кориштењу буџетских средстава и средстава ЕУ. Циљ овог система је да осигура усклађеност законодавства и транспарентно, економично, ефикасно и ефективно управљање јавним средствима (државним фондовима и фондовима Европске уније), као и да обезбиди њихову контролу.

Интерна финансијска контрола у јавном сектору обухвата све мјере за контролу државних прихода, расхода, имовине и обавеза. Она обухвата такође и све системе интерне контроле и све процедуре у јавним институцијама, те помаже у стварању сигурности да се јавна средства намјенски троше и да се њима постиже вриједност уложеног.

Интерна ревизија, у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ, као и у складу са дефиницијом из усвојених стандарда интерне ревизије, представља независно, објективно увјеравање и консултантску активност креирану с циљем да се дода вриједност и унаприједи пословање организације. Она помаже организацији да оствари своје циљеве обезбјеђујући систематичан, дисциплинован приступ оцјени и побољшању ефикасности управљања ризиком, контролама и процесима управљања.

Закон о интерној ревизији институција БиХ, у члану 25, прописује обавезу Централној хармонизацијској јединици Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине (ЦХЈ) да припреми годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије. ЦХЈ је овлашћена да на основу годишњих извјештаја примљених од руководиоца јединица интерне ревизије, припреми Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије.

Након одобрења министра финансија и трезора Босне и Херцеговине извјештај се, ради упознавања са проблематиком интерне ревизије, доставља Савјету министара Босне и Херцеговине.

Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије даје сажете информације о броју обављених интерних ревизија, датим препорукама, те о статусу имплементације препорука садржаних у извјештајима о интерној ревизији, а на основу извјештаја које су јединице за интерну ревизију доставиле ЦХЈ. Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије у институцијама БиХ сачињен је у формату који је припремила ЦХЈ.

ЦХЈ је за потребе интерне ревизије у институцијама БиХ сачинила и објавила методолошке документе, који су неопходни за квалитетан рад и развој функције интерне ревизије у институцијама БиХ. Ови документи уважавају оквирне документе усвојене на Координационом одбору централних јединица за хармонизацију (КО ЦХЈ).

3.2. Методологија рада интерне ревизије у институцијама БиХ

Методологију за функционисање интерне ревизије у институцијама БиХ чине:

- Етички кодекс / Кодекс професионалне етике интерних ревизора ("Службени гласник БиХ", број 82/11) садржи начела и правила којих су се дужни придржавати интерни ревизори како би у обављању својих задатака били независни, објективни и поштени. Поред тога, интерни ревизори морају да се непрестано усавршавају с циљем унапређења квалитета рада.
- Повеља интерне ревизије ("Службени гласник БиХ", број 30/18) уређује општи приступ интерне ревизије, сврху и циљ, независност, улогу и дјелокруг интерне ревизије, одговорност руководиоца јединице за интерну ревизију / интерног ревизора, као и овлаштења приступа документацији, кадровима и физичкој имовини која је релевантна за обављање ревизије, те дефинише обим активности интерне ревизије, извјештавање и поступке у случају идентификовања индикатора преваре.
- Приручник за интерну ревизију ("Службени гласник БиХ", број 82/11) дефинише методологију рада и обављања интерне ревизије у институцијама / буџетским корисницима који се финансирају из буџетских средстава институција БиХ, а у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ. Приручник помаже у усвајању стручне терминологије, разумијевању и прихватању ревизорских техника које ће у свом раду примјењивати интерни ревизори у институцијама БиХ. Приручник је прилагођен пракси јавног сектора. Приручник је урађен у складу са Међународним стандардима интерне ревизије и у складу са стеченим искуствима у оквиру Пројекта PIFC.
- Приручник за ревизију учинка за интерне ревизоре у институцијама БиХ (Одлука о доношењу Приручника објављена у "Службеном гласнику БиХ", број 81/19) пружа смјернице и објашњења којим се олакшава разумијевање принципа и правила ревизорских процедура, које се примјењују у процесу ревизије учинка. Приручник је израђен у складу са Међународним стандардима врховних ревизионих институција, методологијом рада за интерне ревизоре у институцијама БиХ, те примјерима добре праксе земаља Европске уније и стеченим искуством интерних ревизора у току рада¹⁰.
- Стандарде интерне ревизије у институцијама БиХ је ЦХЈ објавила Одлуком о усвајању стандарда интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 93/17). Овом Одлуком је дефинисано, у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ, да се вршење интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине проводи у складу са Међународним стандардима за професионалну праксу интерне ревизије објављеним од стране *The Institute of Internal Auditors*, а чију примјену је одобрио Координациони одбор ЦЈХ, својом Одлуком број: КО-12/17 од 06.12.2017. године. Стандарди представљају скуп на принципима заснованих захтјева за професионално вршење интерне ревизије и процјену ефективности учинка интерне ревизије, којих су обавезни придржавати се интерни ревизори у институцијама БиХ, како је то дефинисано Законом о интерној ревизији.

¹⁰ Приручник је ЦХЈ израдила у сарадњи са експертима Националне академије за економију и финансије Министарства финансија Краљевине Низоземске и интерним ревизорима из институција БиХ, члановима радних група.

Поред објављених Стандарда интерне ревизије, интерни ревизори у свом раду користе и друге прописе (правилнике, процедуре, смјернице и сл.), али и друге стандарде и смјернице који су примјењиви за рад интерних ревизора, као што су INTOSAI стандарди (ISSAI) и смјернице (INTOSAI GOV), а које је Координациони одбор врховних ревизорских институција објавио кроз Одлуку о преузимању оквира међународних стандарда врховних ревизорских институција – ISSAI оквира у БиХ ("Службени гласник БиХ", број 38/11).

Поред ових докумената, објављени су и сљедећи документи значајни за вршење функције интерне ревизије у институцијама БиХ:

- Закон о интерној ревизији институција Босне и Херцеговине и Закон о измјенама Закона о интерној ревизији институција Босне и Херцеговине, објављени у "Службеном гласнику БиХ", бр. 27/08 и 32/12,
- Одлука о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине, објављена у "Службеном гласнику БиХ", бр. 49/12, 69/17 и 59/19,
- Правилник о запошљавању интерних ревизора у институцијама Босне и Херцеговине, објављен у "Службеном гласнику БиХ", бр. 81/12 и 99/14,
- Споразум о вршењу функције интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине, објављен у "Службеном гласнику БиХ", бр. 73/12 и 32/18,
- Програм обуке и сертификовања интерних ревизора у институцијама БиХ, објављен у "Службеном гласнику БиХ", бр. 7/15 и 89/18,
- Одлука о начину бодовања, евидентирања и извјештавања о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ, објављена у "Службеном гласнику БиХ", бр. 92/15, 56/17 и 65/19 и
- Упутство о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ, објављено у "Службеном гласнику БиХ", број 97/15.

Законом о интерној ревизији институција БиХ, Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ и Правилником о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ, дефинисане су институције које треба да успоставе јединице интерне ревизије, као и начин и рокови за успостављање функције интерне ревизије у институцијама БиХ. Предметном Одлуком предвиђено је успостављање укупно 19 јединица интерне ревизије, које би вршиле функцију интерне ревизије у укупно 77 институција БиХ.

Закључно са 31.12.2020. године укупно 18 институција, од предвиђених 19, испуниле су своју обавезу доставивши приједлог правилника о унутрашњој организацији, у дијелу који се односи на интерну ревизију, ЦХЈ на сагласност. У наредном периоду очекује се да и Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби Босне и Херцеговине – БХАНСА усклади свој правилник о унутрашњој организацији и кадровски у потпуности попуни јединицу интерне ревизије, те тиме испуни неопходне предуслове за успостављање и функционисање интерне ревизије у складу са релевантним прописима.

Подсјећамо да је увођење система интерне ревизије обавеза Босне и Херцеговине, која је утврђена Споразумом о стабилизацији и придруживању између европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране и Босне и Херцеговине, са друге стране ("Службени гласник БиХ", број 10/08).

Савјет министара БиХ је, на својој 6. сједници која је одржана 28.05.2020. године, приликом упознавања са Годишњим консолидованим извјештајем интерне ревизије, донио закључке којима је задужио ЦХЈ да настави развијати систем интерне ревизије у институцијама БиХ и пружи подршку институцијама које успостављају интерну ревизију. Институције Босне и Херцеговине у

оквиру којих је прописана обавеза успостављања јединица интерне ревизије задужене су да, заједно са Министарством финансија и трезора БиХ, обезбиједи средства и проведу процедуре запошљавања интерних ревизора у 2020. години, те да, у сарадњи са руководиоцима јединица интерне ревизије, благовремено припреме и одобре стратешке и годишње планове рада јединица интерне ревизије и да обезбиједи финансијска средства како би особље интерне ревизије могло испуњавати своје обавезе у погледу прописане континуиране професионалне едукације. Руководиоци јединица интерне ревизије и интерни ревизори задужени су да услуге интерне ревизије пружају у складу са појединачним стратешким и годишњим плановима, поштујући у потпуности методологију рада одобрену од ЦХЈ, те да у складу с тим свака јединица интерне ревизије која пружа услуге интерне ревизије за више институција сачини и свој консолидовани стратешки и годишњи план. Министарство цивилних послова БиХ задужено је да утврди разлоге због којих Јединица интерне ревизије успостављена у МЦП БиХ није доставила информације и извјештај о раду за 2019. годину, те да о предузетим мјерама обавијести Министарство финансија и трезора БиХ и ЦХЈ. Министарство финансија и трезора БиХ и ЦХЈ задужене су да Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије за 2019. годину доставе Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине. Закључци Савјета министара БиХ и њихова реализација обрађени су у посебном дијелу овог Извјештаја (дио 6).

4. Консолидовани извјештај о интерној ревизији по годишњим извјештајима јединица интерне ревизије (ЈИР) за 2020. годину

ЦХЈ је на основу годишњих извјештаја јединица интерне ревизије припремила Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије. Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије даје информације о активностима ЦХЈ, законодавном оквиру интерне ревизије у институцијама БиХ, јединицама интерне ревизије у институцијама БиХ са прегледом институција из њихове надлежности, извјештајима интерне ревизије о плановима јединица интерне ревизије, ревидираним областима, датим препорукама интерне ревизије, степену реализације препорука, те поштовању стандарда и методологије рада од стране јединица интерне ревизије. Такође, у Извјештају је дат и преглед успостављања и развоја система интерне ревизије, као и информације о Стратегији развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за период 2020-2025 година и Оперативном годишњем акционом плану Стратегије за 2020. годину, те предузетим активностима на реализацији Закључака Савјета министара БиХ од стране јединица интерне ревизије и институција БиХ.

Интерна ревизија, представља независно, објективно увјеравање и консултантску активност креирану с циљем да се дода вриједност и унаприједи пословање организације. Она помаже организацији да оствари своје циљеве обезбјеђујући систематичан, дисциплинован приступ оцјени и побољшању ефикасности управљања ризиком, контролама и процесима управљања.

4.1. Јединице интерне ревизије институција БиХ – преглед успостављања ЈИР

Интерна ревизија у институцијама БиХ је, са 31.12.2020. године, функционално и кадровски успостављена или у поступку успостављања у складу са важећим прописима у 18 од 19 институција БиХ, у колико је укупно предвиђено успостављање интерне ревизије.

У наредном табеларном прегледу ове институције су сврстане у четири групе, у зависности од нивоа функционалне и кадровске успостављености интерне ревизије, на начин како је то дефинисано Законом о интерној ревизији у институцијама БиХ, Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ и Правилником о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ. У петом дијелу табеле дати су подаци за јавно предузеће у којем је успостављена интерна ревизија у складу са релевантним прописима.

Табела 1.

I) Институције у којима је ЈИР функционално и кадровски у потпуности успостављена у складу са прописима из области интерне ревизије	
1.	Парламентарна скупштина БиХ
2.	Министарство финансија и трезора БиХ
3.	Министарство одбране БиХ
4.	Министарство комуникација и транспорта БиХ
5.	Министарство за људска права и избјеглице БиХ
6.	Гранична полиција БиХ
7.	Државна агенција за истраге и заштиту
8.	Обавјештајно-безбједносна агенција БиХ
9.	Управа за индиректно опорезивање БиХ
10.	Агенција за идентификациона документа, евиденцију и размјену података БиХ – IDDEEA
11.	Служба за заједничке послове институција БиХ
II) Институције у којима је ЈИР успостављена у складу са прописима из области ИР али није кадровски у потпуности попуњена	
12.	Министарство правде БиХ <i>Образложење:</i> Није кадровски попуњена ЈИР у складу са предвиђеним бројем извршилаца (попуњене 2 од предвиђене 3 позиције)
13.	Министарство цивилних послова БиХ <i>Образложење:</i> Није кадровски попуњена ЈИР у складу са предвиђеним бројем извршилаца (попуњене 2 од предвиђене 3 позиције)
14.	Министарство спољне трговине и економских односа БиХ <i>Образложење:</i> Није кадровски попуњена ЈИР у складу са предвиђеним бројем извршилаца (попуњене 2 од предвиђене 3 позиције)
15.	Министарство иностраних послова БиХ <i>Образложење:</i> До краја 2020. није у потпуности кадровски попуњена ЈИР у складу са предвиђеним бројем извршилаца. У току је конкурсна процедура за попуњавање 2 позиције ИР ¹¹ .
III) Институције у којима интерна ревизија није успостављена у складу са релевантним прописима	
16.	Министарство безбједности БиХ <i>Образложење:</i> Попуњена позиција интерног ревизора према важећем правилнику о унутрашњој организацији који није усклађен са прописима из области ИР. У току су измјене правилника.
17.	Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ <i>Образложење:</i> Попуњена позиција интерног ревизора према важећем правилнику о унутрашњој организацији који није усклађен са прописима из области ИР. У току су измјене правилника.
18.	Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА <i>Образложење:</i> Попуњена позиција интерног ревизора према важећем правилнику о унутрашњој организацији, који није усклађен са прописима из области ИР.

¹¹ У току 2020. године попуњена је позиција руководиоца ЈИР. Крајем 2020. покренута је и конкурсна процедура попуњавања двије позиције интерног ревизора. У периоду израде ГИ ИР конкурсна процедура је била у завршној фази.

IV) Институције у којима није успостављена јединица интерне ревизије		
19.	Суд Босне и Херцеговине	Образложење: У 2020. прибављена сагласност ЦХЈ на правилник о унутрашњој организацији Суда БиХ, у дијелу који се односи на ИР. У току је поступак прибављања потребних мишљења за добијање сагласности СМ БиХ за ново запошљавање ¹² .
V) Јавна предузећа		
20.	Радио-телевизија БиХ (БХРТ)	Образложење: У 2020. окончане активности на успостављању и кадровском попуњавању ЈИР.

Из претходне табеле видимо да је закључно са 31.12.2020. године интерна ревизија у потпуности успостављена, у складу са важећим прописима, у једанаест институција и то: Парламентарној скупштини БиХ, Министарству финансија и трезора БиХ, Министарству одбране БиХ, Министарству комуникација и транспорта БиХ, Министарству за људска права и избјеглице БиХ, Граничној полицији БиХ, Државној агенцији за истраге и заштиту, Обавјештајно-безбједносној агенцији БиХ, Управи за индиректно опорезивање БиХ, Агенција за идентификациона документа, евиденцију и размјену података и Служби за заједничке послове институција БиХ. У извјештајном периоду је и јавно предузеће Радио-телевизија Босне и Херцеговине попунило у потпуности јединицу интерне ревизије са два извршиоца, након што је претходно у току 2019. године ускладило правилник о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију са релевантним прописима.

Четири институције су успоставиле јединицу интерне ревизије у складу са важећим прописима али нису кадровски у потпуности попуниле јединице особљем интерне ревизије, а то су: Министарство правде БиХ, Министарство цивилних послова БиХ, Министарство спољне трговине и економских односа БиХ и Министарство иностраних послова БиХ.

Из претходне табеле уочава се, такође, да су три институције успоставиле интерну ревизију на основу важећег правилника о унутрашњој организацији који није усклађен са прописима из области интерне ревизије, а то су: Министарство безбједности БиХ, Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ и Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА. Министарство безбједности БиХ је у фази усвајања правилника о унутрашњој организацији, који је у дијелу који се односи на интерну ревизију усклађен са релевантним прописима, а Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ је у фази прибављања потребних мишљења за измјену правилника.

ЦХЈ води Регистар Јединица интерне ревизије и Регистар руководиоца јединица интерне ревизије и интерних ревизора. На основу података евидентираних у наведеним регистрима, на пословима интерне ревизије у 18 јединица интерне ревизије институција БиХ и једном јавном предузећу, колико их је успостављено на дан 31.12.2020. године, запослено је укупно 40 интерних ревизора.

Када анализирамо стање у институцијама БиХ у погледу успостављања и кадровског попуњавања јединица интерне ревизије, без јавног предузећа, потребно је нагласити да, од броја укупно успостављених јединица интерне ревизије (18), њих свега једанаест је у потпуности и успостављено и кадровски попуњено у складу са релевантним прописима, што у процентима износи 61% од укупно успостављених јединица. У извјештајном периоду није било промјене у броју успостављених јединица интерне ревизије, док је дошло до мањег повећања броја

¹² На основу закључка Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ, са 8. сједнице одржане 15.07.2020, институције су обавезне прибавити сагласност Савјета министара БиХ за свако ново запошљавање.

интерних ревизора и то за два интерна ревизора. Према подацима из регистара које води ЦХЈ, број интерних ревизора је са 36 повећан на 38 интерних ревизора у 18 јединица интерне ревизије, колико их има запослено у институцијама БиХ на дан 31.12.2020. године.

4.2. Надлежност јединица за интерну ревизију

Надлежност сваке од 19 јединица интерне ревизије институција БиХ, колико укупно треба бити успостављено у институцијама БиХ, дефинисана је Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ.

Од 18 успостављених јединица интерне ревизије институција БиХ (наведене у Табели 1), десет јединица интерне ревизије врши функцију интерне ревизије само у једној, матичној институцији. То су јединице интерне ревизије у: Министарству одбране БиХ, Министарству иностраних послова БиХ, Управи за индиректно опорезивање БиХ, Граничној полицији БиХ, Државној агенцији за истраге и заштиту, Обавјештајно-безбједносној агенцији БиХ, Агенцији за идентификациона документа, евиденцију и размјену података БиХ, Дирекцији за координацију полицијских тијела БиХ, Служби за заједничке послове институција БиХ и Агенцији за пружање услуга у ваздушној пловидби БиХ.

Преосталих осам јединица интерне ревизије, у складу са усвојеним децентрализованим моделом успостављања и организовања система интерне ревизије у институцијама БиХ, функцију интерне ревизије врше за више институција у складу са Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ.

У складу са тим, *Јединица интерне ревизије Парламентарне скупштине БиХ* надлежна је за вршење функције интерне ревизије у Парламентарној скупштини БиХ, Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, Агенцији за заштиту личних података у БиХ, Канцеларији за разматрање жалби по јавним набавкама, Централној изборној комисији БиХ, Институцији омбудсмана за људска права БиХ и Службеном листу БиХ.

Јединица интерне ревизије Парламентарне скупштине БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама за које је надлежна да врши функцију интерне ревизије.

У извјештајном периоду ова Јединица вршила је ревизију, у складу са усвојеним плановима, у Парламентарној скупштини БиХ, Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, Агенцији за заштиту личних података у БиХ, Канцеларији за разматрање жалби по јавним набавкама, Централној изборној комисији БиХ и Институцији омбудсмана за људска права. Подаци о обављеним ревизијама приказани су у табелама бр. 2, 3 и 4.

Централна јединица за интерну ревизију Министарства финансија и трезора БиХ врши функцију интерне ревизије у: Министарству финансија и трезора БиХ, Предсједништву БиХ, Агенцији за државну службу БиХ, Агенцији за јавне набавке БиХ, Агенцији за осигурање у БиХ, Агенцији за статистику БиХ, Архиву БиХ, Генералном секретаријату Савјета министара БиХ, Дирекцији за европске интеграције БиХ, Дирекцији за економско планирање БиХ, Канцеларији координатора за реформу јавне управе, Меморијалном центру Сребреница – Поточари, Одбору државне службе за жалбе, Канцеларији за законодавство Савјета министара БиХ и Централној хармонизацијској јединици МФТ БиХ.

До сада су све од наведених институција, осим Предсједништва БиХ, потписале Споразум о вршењу функције интерне ревизије и Повељу интерне ревизије са Централном јединицом за интерну ревизију МФТ БиХ.

У извјештајном периоду ова Јединица интерне ревизије вршила је, у складу са усвојеним стратешким и годишњим плановима рада, интерну ревизију у Министарству финансија и трезора БиХ, Дирекцији за европске интеграције БиХ, Канцеларији координатора за реформу јавне управе у БиХ, Агенцији за јавне набавке БиХ и Агенцији за статистику БиХ. Такође, у извјештајном периоду ова Јединица провела је и активности на праћењу реализације препорука датих у претходно проведеним ревизијама. Детаљи о обављеним интерним ревизијама приказани су у табеларним прегледима (табела бр. 2, 3. и 4).

Јединица интерне ревизије Министарства комуникација и транспорта БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у: Министарству комуникација и транспорта БиХ, Агенцији за поштански саобраћај БиХ, Дирекцији за цивилно ваздухопловство БиХ, Регулаторној агенцији за комуникације и Регулаторном одбору жељезница БиХ.

Јединица интерне ревизије Министарства комуникација и транспорта БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама из своје надлежности.

У извјештајном периоду ова Јединица обављала је интерну ревизију у сљедећем институцијама из своје надлежности: Министарству комуникација и транспорта БиХ, Агенцији за поштански саобраћај БиХ, Дирекцији за цивилно ваздухопловство БиХ и Регулаторној агенцији за комуникације БиХ.

Јединица интерне ревизије Министарства за људска права и избјеглице БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у: Министарству за људска права и избјеглице БиХ, Институту за нестала лица БиХ и Фонду за повратак БиХ.

Јединица интерне ревизије при Министарству за људска права и избјеглице БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама из своје надлежности.

У извјештајном периоду ова Јединица обављала је интерну ревизију, у складу са усвојеним стратешким и годишњим плановима рада, у Министарству за људска права и избјеглице БиХ и Фонду за повратак БиХ, што је детаљно приказано у табелама бр. 2, 3 и 4.

Јединица интерне ревизије Министарства правде БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у: Министарству правде БиХ, Правобранилаштву БиХ, Високом судском и тужилачком савјету БиХ и Заводу за извршење кривичних санкција, притвора и других мјера БиХ. Ова Јединица интерне ревизије потписала је Повељу интерне ревизије у матичној институцији, Министарству правде БиХ, док је са Правобранилаштом БиХ и Високим судским и тужилачким савјетом БиХ потписала Споразум о вршењу функције интерне ревизије и Повељу интерне ревизије. Планирано је да се након избора и именовања управника Завода за извршење кривичних санкција, притвора и других мјера БиХ и са овом институцијом донесу наведени документи, како би се створили услови за вршење интерне ревизије¹³.

У извјештајном периоду ова Јединица је обављала интерну ревизију, у складу са одобреним стратешким и годишњим плановима, у Министарству правде БиХ, Правобранилаштву БиХ и Високом судском и тужилачком савјету БиХ, што је детаљно приказано у табеларним прегледима (табела бр. 2, 3. и 4).

Јединица интерне ревизије Министарства цивилних послова БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у: Министарству цивилних послова БиХ, Агенцији за антидопинг контролу БиХ, Агенцији за лијекове и медицинска средства БиХ, Агенцији за предшколско, основно и средње образовање у БиХ, Агенцији за рад и запошљавање у БиХ, Агенцији за развој

¹³ Именован в.д. управник Завода за извршење кривичних санкција, притвора и других мјера БиХ на 3 мјесеца (Рјешење о именовању од 11.11.2020).

високог образовања и осигурање квалитета у БиХ, Државној регулаторној агенцији за радијациону и нуклеарну безбједност БиХ, Комисији за очување националних споменика БиХ, Центру за информисање и признавање докумената из области високог образовања у БиХ и Центру за уклањање мина у БиХ - ВНМАС.

Јединица интерне ревизије Министарства цивилних послова БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама за које је надлежна да пружа услуге интерне ревизије.

У извјештајном периоду ова Јединица вршила је ревизију, у складу са одобреним стратешким и годишњим плановима, у Центру за информисање и признавање докумената из области високог образовања у БиХ, Агенцији за антидопинг контролу БиХ, Агенцији за предшколско, основно и средње образовање у БиХ и Државној регулаторној агенцији за радијациону и нуклеарну безбједност БиХ.

Јединица интерне ревизије Министарства спољне трговине и економских односа БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у: Министарству спољне трговине и економских односа БиХ, Агенцији за безбједност хране БиХ, Агенцији за надзор над тржиштем БиХ, Агенцији за промоцију страних улагања у БиХ, Институту за акредитовање БиХ, Институту за интелектуално власништво БиХ, Институту за метрологију БиХ, Институту за стандардизацију БиХ, Институцији омбудсмана за заштиту потрошача БиХ, Канцеларији за ветеринарство БиХ, Канцеларији за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди и руралном развоју, Комисији за концесије БиХ, Конкурентијском савјету БиХ, Управи БиХ за заштиту здравља биља, Савјету за државну помоћ БиХ и Државној регулаторној комисији за електричну енергију.

Јединица интерне ревизије Министарства спољне трговине и економских односа БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама за које је надлежна да пружа услуге интерне ревизије.

У извјештајном периоду ова Јединица вршила је ревизију, у складу са усвојеним стратешким и годишњим плановима Јединице, у Министарству спољне трговине и економских односа БиХ и Агенцији за надзор над тржиштем БиХ, што је детаљно приказано у табелама бр. 2, 3 и 4.

Јединица интерне ревизије Министарства безбједности БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у: Министарству безбједности БиХ, Агенцији за полицијску подршку, Агенцији за форензичка испитивања и вјештачења, Агенцији за школовање и стручно оспособљавање кадрова и Служби за послове са странцима БиХ.

Јединица интерне ревизије Министарства безбједности БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама за које је надлежна да пружа услуге интерне ревизије.

У извјештајном периоду интерна ревизија Министарства безбједности БиХ вршила је ревизију, у складу са одобреним стратешким и годишњим планом рада интерне ревизије, у Министарству безбједности БиХ.

Свака од 18 јединица интерне ревизије у институцијама БиХ и јавно предузеће Радио-телевизија БХ, колико их је укупно успостављено, имала је обавезу да, у складу са чл. 15. и 19. Закона о интерној ревизији институција БиХ, достави годишњи извјештај који је основ за израду Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије у институцијама БиХ.

Годишњи извјештај интерне ревизије за 2020. годину доставиле су све јединице интерне ревизије. Детаљи о извршеним ревизијама дати су у табелама бр. 2, 3 и 4.

4.3. Извјештаји јединица интерне ревизије

Све јединице интерне ревизије су у складу са законским обавезама сачиниле Стратешке (трогодишње) планове интерне ревизије, у складу са процјеном ризика, и на основу њих одговарајуће Годишње планове. Планови јединица интерне ревизије одобрени су од стране руководиоца институције у свим институцијама у којима су јединице, у складу са расположивим ресурсима, планирале да врше ревизију у извјештајном периоду¹⁴.

За извјештајни период су све јединице интерне ревизије које врше функцију интерне ревизије у више институција, сачиниле и консолидоване стратешке и годишње планове рада јединица који омогућавају адекватно планирање ревизорских ангажмана, као и праћење провођења планираних активности у институцијама из надлежности ових јединица¹⁵.

Јединице интерне ревизије су припремиле и донијеле одговарајуће Повеље интерне ревизије.

У својим годишњим извјештајима јединице интерне ревизије навеле су да су интерни ревизори у свом раду поштовали и придржавали се одредаба Етичког кодекса интерних ревизора, Повеље интерне ревизије, Приручника за интерну ревизију и Стандарда интерне ревизије у институцијама БиХ, као и других прописа којима се уређује област интерне ревизије у институцијама БиХ. Такође, у својим годишњим извјештајима јединице интерне ревизије навеле су и да су извјештаји интерне ревизије рађени у складу са методологијом дефинисаном у Приручнику за интерну ревизију и другим прописима објављеним и одобреним од стране ЦХЈ.

У наредној табели дат је преглед јединица интерне ревизије и институција у којима је у извјештајном периоду вршена интерна ревизија, заједно са подацима о потписаним Повељама интерне ревизије¹⁶ и плановима интерне ревизије, као и планираним и реализованим интерним ревизијама.

¹⁴ ЈИР МИП БиХ донијела је Стратешки план ИР за 2021-2023 и Годишњи план ИР за 2021. годину. Руководилац ЈИР именован у мају 2020. године.

¹⁵ ЈИР МФТ БиХ сачинила је табеларни преглед планираних / обављених ревизија у 2020. години.

¹⁶ Подаци о свим институцијама које су потписале Повељу ИР, као и институција које нису потписале Повељу, наведени су у тачки 4.2. овог Извјештаја, док су у Табели 2. наведени подаци само за институције у којима је вршена ревизија у 2019. години.

Табела 2.

Р. бр.	ЈИР / институције које су биле предмет ревидирања у извјештајном периоду	Потписана Повеља ИР	Донесен Стратешки план ИР	Донесен Годишњи план ИР (ГП ИР)	Планиран број редовних ¹⁷ и накондних ¹⁸ ревизија у ГП ИР	Реализован број редовних и накондних ревизија из ГП	Реализован број редовних ИР	Реализован број накондних ИР	Реализован број <i>ad hoc</i> ¹⁹ ИР	% извршења редовних и накондних ревизија из ГП ИР (Колона (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1.	ЈИР Парламентарне скупштине БиХ	Подаци наведени 1.1-1.7.			10	9	3	6	1	90%
1.1.	Парламентарна скупштина БиХ	ДА	ДА	ДА	3	3	-	3	1	100%
1.2.	Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције	ДА	ДА	ДА	1	1	1	-	-	100%
1.3.	Агенција за заштиту личних података БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	-	1	-	100%
1.4.	Канцеларија за разматрање жалби по јавним набавкама у БиХ	ДА	ДА	ДА	2	2	1	1	-	100%
1.5.	Централна изборна комисија БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	-	1	-	100%
1.6.	Институција омбудсмана за људска права	ДА	ДА	ДА	1	1	1	-	-	100%
1.7.	Службени лист БиХ	ДА	ДА	ДА	1	-	-	-	-	0%
2.	Централна јединица за интерну ревизију МФТ БиХ – ЈИР МФТ БиХ	Подаци наведени 2.1-2.5.			3+4*	3+4*	3	4*	-	100%
2.1.	Министарство финансија и трезора БиХ	ДА	ДА	ДА	2+1**	2+1**	2+1**	-	-	100%
2.2.	Агенција за статистику БиХ	ДА	ДА	ДА	1**	1**	1**	-	-	100%
2.3.	Канцеларија координатора за реформу јавне управе у БиХ	ДА	ДА	ДА	1**	1**	1**	-	-	100%
2.4.	Агенција за јавне набавке БиХ	ДА	ДА	ДА	1**	1**	1**	-	-	100%
2.5.	Дирекција за европске интеграције БиХ	ДА	ДА	ДА	1**	1**	1**	-	-	100%
Напомена: *ЈИР МФТ БиХ је у 2020, поред редовних ревизија, пратила и реализацију препорука датих у 4 ревизије, од којих је једна из 2020. (у МФТ БиХ), а остале 3 су проведене у претходним годинама: једна је окончана у 2019. - проведена у више институција²⁰; једна је отпочета али не у потпуности и окончана у 2019. - вршена у више институција²¹, а једна је из ранијих година (Архив БиХ). ** 1 редовна ревизија проведена у 5 институција.										

¹⁷ Под редовним интерним ревизијама подразумева се пружање услуга увјеравања, што укључује објективан преглед и оцјену доказа од стране интерног ревизора ради обезбјеђења мишљења или закључака о предмету ревизије, а које су планиране Стратешким и Годишњим плановима интерне ревизије одобреним од стране руководиоца институције.

¹⁸ Накнадне ревизије се проводе, у складу са релевантним прописима и одобреним плановима ИР, у одређеном периоду након извршене редовне ревизије у сврху утврђивања да ли су реализоване препоруке дате у извјештајима ИР.

¹⁹ Ревизије покренуте на захтјев руководиоца институција.

²⁰ Агенција за статистику, PARCO, Канцеларија за законодавство СМ БиХ и Агенција за државну службу БиХ.

²¹ МФТ БиХ, Генерални секретаријат СМ БиХ, Агенција за статистику БиХ, ДЕП БиХ, Одбор државне службе за жалбе БиХ, PARCO, Уред за законодавство СМ БиХ.

Р. бр.	ЈИР / институције које су биле предмет ревидирања у извјештајном периоду	Потписана Повеља ИР	Донесен Стратешки план ИР	Донесен Годишњи план ИР (ГП ИР)	Планиран број редовних ¹⁷ и накнадних ¹⁸ ревизија у ГП ИР	Реализован број редовних и накнадних ревизија из ГП	Реализован број редовних ИР	Реализован број накнадних ИР	Реализован број <i>ad hoc</i> ¹⁹ ИР	% извршења редовних и накнадних ревизија из ГП ИР (Колона (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
3.	ЈИР Министарства одбране БиХ	ДА	ДА	ДА	18	18	9	9	-	100%
4.	ЈИР Министарства комуникација и транспорта	Подаци наведени 4.1-4.4.			8	7	3	4	1	87,5%
4.1.	Министарство комуникација и транспорта БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	1	-	1	100%
4.2.	Агенција за поштански саобраћај БиХ	ДА	ДА	ДА	3	3	1	2	-	100%
4.3.	Дирекција за цивилно ваздухопловство БиХ	ДА	ДА	ДА	3	3	1	2	-	100%
4.4.	Регулаторна агенција за комуникације БиХ	ДА	ДА	ДА	1	.. ²²	*	-	-	*
5.	ЈИР Министарства за људска права и избјеглице БиХ	Подаци наведени 5.1-5.2.			3	3	1	2	-	100%
5.1.	Министарство за људска права и избјеглице БиХ	ДА	ДА	ДА	2	2	1	1	-	100%
5.2.	Фонд за повратак БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	-	1	-	100%
6.	ЈИР Граничне полиције БиХ	ДА	ДА	ДА	6	6	3	3	-	100%
7.	ЈИР Државне агенције за истраге и заштиту – СИПА	ДА	ДА	ДА	1	1	1	-	-	100%
8.	ЈИР Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ	ДА	ДА	ДА	5	5	4	1	-	100%
9.	ЈИР Управе за индиректно опорезивање БиХ	ДА	ДА	ДА	8	8	3	5	-	100%
10.	ЈИР Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података	ДА	ДА	ДА	6	5	3	2	-	83,3%
11.	ЈИР Службе за заједничке послове институција БиХ	ДА	ДА	ДА	8	8	3	5	-	100%
12.	ЈИР Министарства правде БиХ	Подаци наведени 12.1-12.3.			6	6	3	3	-	100%
12.1.	Министарство правде БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	1	-	-	100%
12.2.	Правобранилаштво БиХ	ДА	ДА	ДА	3	3	1	2	-	100%
12.3.	Високи судски и тужилачки савјет БиХ	ДА	ДА	ДА	2	2	1	1	-	100%

²² Није у потпуности окончана ревизија у РАК БиХ до краја 2020. године услед ванредних околности изазваних пандемијом корона вируса.

Р. бр.	ЈИР / институције које су биле предмет ревидирања у извјештајном периоду	Потписана Повеља ИР			Планиран број редовних ¹⁷ и накнадних ¹⁸ ревизија у ГП ИР	Реализован број редовних и накнадних ревизија из ГП	Реализован број редовних ИР	Реализован број накнадних ИР	Реализован број <i>ad hoc</i> ¹⁹ ИР	% извршења редовних и накнадних ревизија из ГП ИР (Колона (7) / (6))
		Донесен Стратешки план ИР	Донесен Годишњи план ИР (ГП ИР)	Донесен Годишњи план ИР (ГП ИР)						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
13.	ЈИР Министарства цивилних послова БиХ	Подаци наведени 13.1-13.5.			8	... ²³	*	*	-	*
13.1.	Центар за информисање и признавање докумената у области високог образовања БиХ	ДА	ДА	ДА	1	*	-	*	-	*
13.2.	Агенција за антидопинг контролу БиХ	ДА	ДА	ДА	1	*	-	*	-	*
13.3.	Министарство цивилних послова БиХ	ДА	ДА	ДА	2	-	-	-	-	-
13.4.	Агенција за предшколско, основно и средње образовање БиХ	ДА	ДА	ДА	2	*	*	-	-	*
13.5.	Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност БиХ	ДА	ДА	ДА	2	*	*	-	-	*
14.	ЈИР Министарства спољне трговине и економских односа БиХ	Подаци наведени 14.1-14.2.			3	3	2	1	-	100%
14.1.	Министарство спољне трговине и економских односа БиХ	ДА	ДА	ДА	2	2	1	1	-	100%
14.2.	Агенција за надзор над тржиштем БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	1	-	-	100%
15.	ЈИР Министарства иностраних послова БиХ	ДА	НЕ ²⁴	НЕ	-	-	-	-	-	-
16.	ЈИР Министарства безбједности БиХ	ДА	ДА	ДА	2	2	2	-	-	100%
17.	ЈИР Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ	ДА	ДА	ДА	3	3	3	-	-	100%
18.	ИР Агенције за пружање услуга у ваздушној пловидби - БХАНСА	ДА	ДА	ДА	7	5	3	2	-	71%
19.	ЈИР Радио-телевизија БиХ	ДА	ДА	ДА	1	1	1	-	1	100%
УКУПНО у 2020. години							50	47	3	
УКУПНО у 2019. години							44	53	5	
УКУПНО у 2020. години							Реализовано укупно 100 ревизија²⁵			-
УКУПНО у 2019. години							Реализовано укупно 102 ревизије			-

²³ ЈИР МЦП БиХ је, у складу са одобреним стратешким и годишњим плановима за 2020. годину, у току извјештајног периода извршила 2 редовне ревизије и 2 накнадне ревизије и сачинила нацрте извјештаја, (у табеларном прегледу означено *). До краја извјештајног периода нису сачињени коначни извјештаји.

²⁴ Руководилац ЈИР МИП БиХ именован 22.05.2020. године. Донијет Стратешки план ЈИР МИП БиХ за 2021-2023. и Годишњи план ЈИР за 2021. годину.

²⁵ Нису укључене ревизије за које није сачињен коначан извјештај ИР до краја 2020. (р.бр. 4.4. - ЈИР МКТ ревизија у РАК-у и р.бр. 13.1-13-5. надлежна ЈИР МЦП БиХ)

Из претходне табеле уочава се да је у 2020. години 19 јединица интерне ревизије за извјештајни период сачинило укупно 100 ревизорских извјештаја. У овај број нису укључене ревизије које нису у потпуности окончане до краја извјештајног периода и није сачињен коначан извјештај, а то је једна ревизија коју је вршила ЈИР Министарства комуникација и транспорта БиХ и све четири ревизије које је ЈИР Министарства цивилних послова БиХ вршила у 2020. години, од којих су двије редовне и двије накнадне. Од броја укупно извршених ревизија (100), 53 извјештаја се односе на ревизије у којима су ревизори, на основу ревизорских налаза, дали стручно ревизорско мишљење о ревидираним подручјима (50 редовних ревизија и 3 *ad hoc* ревизије), док се нешто мало мање од половине ревизорских извјештаја (47) односи на накнадне прегледе кроз које је праћена примјена препорука датих у ранијим извјештајима.

У сврху праћења учинка и ефикасности јединица интерне ревизије, у овој табели наведени су и подаци о броју укупно проведених ревизија из претходног годишњег консолидованог извјештаја који је сачинила ЦХЈ. У 2019. години 17²⁶ јединица интерне ревизије, колико је укупно доставило у предвиђеном року свој годишњи извјештај о раду, сачинило је 102 ревизорска извјештаја, од којих је 49 извјештаја у којима је дато мишљење о ревидираним подручјима (44 редовне ревизије и 5 *ad hoc* ревизија). Преосталих 53 извјештаја односе се на накнадне ревизије у којима је утврђен степен реализације препорука датих у ранијим извјештајима.

На основу наведених података може се констатовати да није дошло до повећања броја извршених ревизија у 2020. години у односу на претходну годину, иако се очекује да упоредо са развојема знања, вјештина и искуства интерних ревизора долази и до повећања ефикасности рада ЈИР. Можда разлог томе лежи дијелом и у чињеници да је у 2020. години била специфична ситуација за рад узрокована пандемијом.

У сврху побољшања учинка и ефикасности у наредном периоду, те имајући у виду да су слични подаци били и у претходној години²⁷, посебно скрећемо пажњу руководиоцима јединица интерне ревизије на неопходност праћења показатеља о просјечном броју планираних и извршених ревизорских ангажмана по ревизору, како на нивоу појединачне ЈИР, тако и на нивоу свих јединица у институцијама БиХ који су доступни у годишњим консолидованим извјештајима интерне ревизије у институцијама БиХ (тачка 4.5). Полазећи од ових показатеља и расположивих капацитета ЈИР, руководиоци јединица интерне ревизије требају настојати да у сегменту планирања броја ревизија допринесу напретку у раду ЈИР.

Подаци о броју проведених ревизија и датих препорука појединачно за сваку јединицу интерне ревизије дати су у тачки 4.5. овог Извјештаја, у табели 7, док су подаци о просјечном броју извршених ревизија и датих препорука по јединици интерне ревизије и интерном ревизору за претходне двије године дати у образложењу табеларног прегледа бр. 7.

ЦХЈ води Регистар Повеља интерне ревизије у којем је евидентирано, закључно са 31.12.2020. године, укупно 74 Повеље, што показује да је 18 јединица интерне ревизије потписало, у складу са релевантним прописима, са 74 институције БиХ документ којим су руководиоци ових институција упознати са начином рада интерне ревизије, задацима и овлашћењима интерних ревизора. Такође, и јединица интерне ревизије у јавном предузећу Радио-телевизији БиХ донијела је у 2020. години Повељу интерне ревизије, која је усклађена са текстом Повеље објављеном од ЦХЈ, те тиме укупан број потписаних Повеља у Регистру који води ЦХЈ износи 75.

²⁶ Није укључена ЈИР МЦП БиХ која није у законском року доставила Годишњи извјештај интерне ревизије за 2019. годину.

²⁷ Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије у институцијама БиХ за 2019. годину, стр. 24 (У 2018. години 17 ЈИР провело је укупно 125 ревизија, од којих је 73 редовне, 47 накнадних и 5 *ad hoc* ревизија)

Подаци по институцијама о броју сачињених извјештаја интерне ревизије и датим препорукама, те подручјима ревидирања у извјештајном периоду, заједно са подацима о броју интерних ревизора у надлежној јединици интерне ревизије дати су у сљедећем табеларном прегледу:

Табела 3.

Р. бр.	Назив институције – надлежна ЈИР	Број особља ИР у ЈИР	Број коначних извјештаја интерне ревизије	Број датих препорука ИР	Теме обухваћене извјештајима интерне ревизије
1.1	Парламентарна скупштина БиХ – ЈИР ПС БиХ	2	4 ²⁸ (3 накнадне и 1 <i>ad hoc</i> ревизија)	3 препоруке	- Обрачун пореза и доприноса за накнаде које имају карактер личних примања; - Накнадне ревизије;
1.2	Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције у БиХ – ЈИР ПС БиХ		1 редовна ревизије	6 препорука	- Координација борбе против корупције;
1.3	Агенција за заштиту личних података у БиХ – ЈИР ПС БиХ		1 накнадна ревизија	-	- Накнадна ревизија;
1.4	Канцеларија за разматрање жалби по јавним набавкама – ЈИР ПС БиХ		2 (1 редовна и 1 накнадна ревизија)	5 препорука	- Правни послови; - Накнадна ревизија;
1.5	Централна изборна комисија БиХ – ЈИР ПС БиХ		1 накнадна ревизија	-	- Накнадна ревизија;
1.6.	Институција омбудсмана за људска права – ЈИР ПС БиХ		1 редовна ревизије	6 препорука	- Плате и накнаде плата;
2.1.	Министарство финансија и трезора БиХ – ЈИР МФТ БиХ	4	2+1* ²⁹ редовне ревизије	7 препорука	- Израда стратегије управљања јавним дугом; - Реализација судских одлука, - Утицај пројеката финансираних из/или већином из донација (више од 80%)на циљеве институције;
2.2.	Дирекција за европске интеграције БиХ – ЈИР МФТ БиХ		* 1 редовна ревизија	1 препорука	- Утицај пројеката финансираних из/или већином из донација (више од 80%)на циљеве институције;
2.3.	Канцеларија координатора за реформу јавне управе у БиХ – ЈИР МФТ БиХ		* 1 редовна ревизија	3 препоруке	- Утицај пројеката финансираних из/или већином из донација (више од 80%)на циљеве институције;

²⁸ Руководилац ЈИР ПС БиХ је у извјештајном периоду учествовао и у двије ревизије, у својству ментора (именован рјешењем ЦХЈ).

²⁹ Ревизија је поред МФТ БиХ проведена и у четири институције које су наведене у табели под р. бр. 2.2-2.5. (ревизија је означена * јер је ријеч о ревизији истог процеса)

Р. бр.	Назив институције – надлежна ЈИР	Број особља ИР у ЈИР	Број коначних извјештаја интерне ревизије	Број датих препорука ИР	Теме обухваћене извјештајима интерне ревизије
2.4.	Агенција за јавне набавке БиХ – ЈИР МФТ БиХ		* 1 редовна ревизија	3 препоруке	- Утицај пројеката финансираних из/или већином из донација (више од 80%) на циљеве институције;
2.5.	Агенција за статистику БиХ – ЈИР МФТ БиХ		* 1 редовна ревизија	3 препоруке	- Утицај пројеката финансираних из/или већином из донација (више од 80%) на циљеве институције;
<i>ЈИР МФТ БиХ је у извјештајном периоду пратила и реализацију препорука датих у 4 редовне ревизије</i>			4 накнадне ревизије	-	Праћење реализације препорука проведено у: - у МФТ БиХ (редовна ревизија из 2020) - Агенција за статистику, PARCO, Канцеларија за законодавство и АДС БиХ (редовна ревизија окончана у 2019), - МФТ БиХ, Генерални секретаријат СМ БиХ, Агенција за статистику БиХ, ДЕП БиХ, Одбор државне службе за жалбе БиХ, PARCO, Канцеларија за законодавство (редовна ревизија отпочета, али не и окончана у 2019) и - Архив БиХ (редовна ревизија проведена прије 2019);
3.	Министарство одбране БиХ – ЈИР МО БиХ	4	18 (9 редовних и 9 накнадних ревизија)	43 препоруке	- Управљање и располагање мат.тех.сред; - Попис имовине, потраживања и обавеза; - Обрачун накнада; - Закључивање директних споразума; - Именовање и награђивање чл. комисија; - Усаглашавање обавеза и потраживања; - Планирање и набавка опреме за ВДП; - Планирање издатака за одржавање објеката; - Стицање права и обрачуна накнада за трошкове превоза запослених; - Накнадне ревизије;
4.1.	Министарство комуникација и транспорта БиХ – ЈИР МКТ БиХ	2	2 (1 редовна и 1 <i>ad hoc</i>)	10 препорука	- Процес инспекцијског надзора; - Реализација уговора о извођењу радова реконструкције и инвестиционог одржавања саобраћајних знакова на ГП
4.2.	Агенција за поштански саобраћај БиХ – ЈИР МКТ БиХ		3 (1 редовна и 2 накнадне ревизије)	11 препорука	- Обрачун и исплата плата и накнада; - Накнадне ревизије;
4.3.	Дирекција за цивилно ваздухопловство БиХ – ЈИР МКТ БиХ		3 (1 редовна и 2 накнадне ревизије)	5 препорука	- Кориштење службених возила; - Накнадне ревизије;

Р. бр.	Назив институције – надлежна ЈИР	Број особља ИР у ЈИР	Број коначних извјештаја интерне ревизије	Број датих препорука ИР	Теме обухваћене извјештајима интерне ревизије
4.4.	Регулаторна агенција за комуникације БиХ - ЈИР МКТ БиХ		... ³⁰	-	- Обрачун накнада за кориштење радиофреквентног спектра/контрола прихода;
5.1.	Министарство за људска права и избјеглице БиХ –ЈИР МЉП БиХ	2 ³¹	2 ³² (1 редовна и 1 накнадна ревизије)	4 препоруке	- Стимулације запосленим; - Накнадна ревизија;
5.2.	Фонд за повратак БиХ – ЈИР МЉП БиХ		1 накнадна ревизија	-	- Накнадна ревизија;
6.	Гранична полиција БиХ – ЈИР ГП БиХ	2	6 (3 редовне и 3 накнадне ревизије)	14 препорука	- Имплементација пројеката ГП БиХ који се финансирају из ЕУ фондова; - Службена путовања у земљи и иностранству; - Материјално књиговодство; - Накнадне ревизије;
7.	Државна агенција за истраге и заштиту – ЈИР СИПА БиХ	2	1 ³³ редовна ревизија	26 препорука	- Услови и начин складиштења робе
8.	Обавјештајно-безбједносна агенција БиХ – ЈИР ОБА БиХ	2	5 (4 редовне и 1 накнадна ревизија)	5 препорука	- Јавне набавке; - Путни трошкови; - Управљање људским ресурсима; - Одржавање објеката и опреме; - Накнадна ревизија;
9.	Управа за индиректно опорезивање БиХ - ЈИР УИО БиХ	4	8 ³⁴ (3 редовне и 5 накнадних ревизија)	31 препорука	- Управљање ситуацијом у доба пандемије вируса Согопа од стране Оперативног штаба УИО БиХ; - Управљање процесом израде нормативних аката; - Савјетодавна ревизија стручној РГ за успоставу и развој ФУК-а у УИО; - Накнадне ревизије;
10.	Агенција за идентификациона документа, евиденцију и размјену података БиХ – ЈИР IDDEEA	2	5 (3 редовне и 2 накнадне ревизије)	15 препорука	- Активности мониторинга у администрирању мреже за пренос података; - Провођење управних поступака; - Унутрашње обезбјеђење објекта Центра за складиштење, персонализацију и транспорт докумената; - Накнадне ревизије

³⁰ Ревизија није у потпуности окончана до краја 2020. године услед, како је наведено у Ги ЈИР МКТ БиХ, ванредних околности изазваних пандемијом.

³¹ До 10.12.2020. године у ЈИР МЉП БиХ активности интерне ревизије обављао је само руководилац ЈИР. У децембру 2020. године попуњена и позиција интерног ревизора.

³² Руководилац ЈИР МЉП БиХ је у извјештајном периоду учествовао и једној ревизији, у својству ментора (именован рјешењем ЦХЈ).

³³ Руководилац ЈИР СИПА-е учествовала је у 2 ревизије у својству ментора (именована рјешењем ЦХЈ).

³⁴ Руководилац ЈИР УИО БиХ је учествовала и у 2 ревизије, у својству ментора (именована рјешењем ЦХЈ).

Р. бр.	Назив институције – надлежна ЈИР	Број особља ИР у ЈИР	Број коначних извјештаја интерне ревизије	Број датих препорука ИР	Теме обухваћене извјештајима интерне ревизије
11.	Служба за заједничке послове институција БиХ – ЈИР СЗП БиХ	2 ³⁵	8 (3 редовне и 5 накнадних ревизија)	24 препоруке	- Издаци за енергију и комуналне услуге; - Процес одржавања чистоће радног простора; - Обрачун боловања и рефундација боловања; - Накнадне ревизије;
12.1.	Министарство правде БиХ – ЈИР МП БиХ	2 ³⁶	1 редовна ревизија	6 препорука	- Јавне набавке;
12.2.	Правобранилаштво БиХ – ЈИР МП БиХ		3 (1 редовна и 2 накнадне ревизије)	6 препорука	- Планирање и извршење буџета; - Накнадне ревизије;
12.3.	Високи судски и тужилачки савјет БиХ – ЈИР МП БиХ		2 (1 редовна и 1 накнадна ревизија)	4 препоруке	- Јавне набавке; - Накнадна ревизија;
13.1.	Центар за информисање и признавање докумената из области високог образовања БиХ - ЈИР МЦП БиХ	2	*	-	*Напомена: Како је наведено у ГИ ЈИР МЦП БиХ, извршена 1 накнадна ревизија, али није сачињен коначан извјештај интерне ревизије.
13.2.	Агенција за антидопинг контролу БиХ – ЈИР МЦП БиХ		*	-	*Напомена: Како је наведено у ГИ ЈИР МЦП БиХ, извршена 1 накнадна ревизија, али није сачињен коначан извјештај интерне ревизије.
13.3.	Агенција за предшколско, основно и средње образовање БиХ – ЈИР МЦП БиХ		*	-	*Напомена: Како је наведено у ГИ ЈИР МЦП БиХ, извршена 1 редовна ревизија, али није сачињен коначан извјештај интерне ревизије.
13.4.	Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност БиХ – ЈИР МЦП БиХ		*	-	*Напомена: Како је наведено у ГИ ЈИР МЦП БиХ, извршена 1 редовна ревизија, али није сачињен коначан извјештај интерне ревизије.
14.1.	Министарство спољне трговине и економских односа БиХ – ЈИР МСТЕО БиХ	2	2 (1 редовна и 1 накнадна ревизија)	14 препорука	- Набавка роба и услуга, - Накнадна ревизија;
14.2.	Агенција за надзор над тржиштем БиХ – ЈИР МСТЕО БиХ		1 редовна ревизија	7 препорука	- Управљање људским ресурсима

³⁵ До новембра 2020. године у ЈИР СЗП БиХ активности интерне ревизије обављао је само 1 интерни ревизор. Наконведеног конкурсног поступка, у новембру 2020. попуњена позиција руководиоца ЈИР.

³⁶ ЈИР МП БиХ није радила у пуном капацитету у 2020. години услед породилског одсуства РЈИР.

Р. бр.	Назив институције – надлежна ЈИР	Број особља ИР у ЈИР	Број коначних извјештаја интерне ревизије	Број датих препорука ИР	Теме обухваћене извјештајима интерне ревизије
15.	Министарство иностраних послова БиХ – ЈИР МИП БиХ	1 ³⁷	-	-	-
16.	Министарство безбједности БиХ - ЈИР МБ БиХ	1	2 редовне ревизије	10 препорука	- Управљање људским ресурсима; - Накнаде за превоз на посао и са посла;
17.	Дирекција за координацију полицијских тијела – ЈИР ДКПТ БиХ	1	3 редовне ревизије	3 препоруке	- Управљање протоколом и документацијом; - Обрачун и исплата плата и накнада плата; - Службена путовања у земљи иностранству;
18.	Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби - ЈИР БХАНСА	1	5 (3 редовне и 2 накнадне ревизије)	4 препоруке	- Планирање и усвајање финансијског плана; - Обрачун плата; - Употреба и одржавање службених аутомобила; - Накнадне ревизије;
19.	Радио-телевизија БиХ – ЈИР БХРТ	2 ³⁸	2 (1 редовна и 1 <i>ad hoc</i> ревизија)	23	- Људски ресурси; - Усклађеност предложеног колективног уговора са важећим законским и интерним актима БХРТ-а,
УКУПНО у 2020.		40	100*	302	-
УКУПНО у 2019.		36	102**	298	-
Напомена:					
*Збир од 100 интерних ревизија чини 50 редовних, 47 накнадних и 3 <i>ad hoc</i> интерне ревизије					
**Збир од 102 интерне ревизије чини 44 редовне, 53 накнадне и 5 <i>ad hoc</i> интерних ревизија					

У 100 извјештаја интерне ревизије сачињених у току 2020. године, од којих је укупно 53 редовне и *ad hoc* ревизије, дато је 302 препоруке од стране 19 јединица интерне ревизије, колико их је укупно и успостављено закључно са 31.12.2020. године.

Генерално, највећи број препорука које су интерни ревизори у својим извјештајима у 2020. години дали односи се на препоруке везане за:

- унапређење система/процеса јавних набавки,
- унапређење система/процеса обрачуна плата и накнада плата,
- унапређење система/процеса обрачуна накнада по основу трошкова превоза запослених и
- унапређење у областима које су од стратешког значаја за институције.

Степен реализације препорука датих у извјештајима интерне ревизије у 2019. години по институцијама приказан је у наредној табели, док ће степен реализације препорука датих у 2020.

³⁷ Руководилац ЈИР МИП БиХ именован 22.05.2020. године. Конкурсна процедура за постављање 2 интерна ревизора је у периоду израде ГИ ИР била у завршној фази.

³⁸ Руководилац ЈИР именован у марту 2020, а интерни ревизор 01.07.2020. године.

години бити познат, након истека рока за њихову реализацију, у Годишњем консолидованом извјештају интерне ревизије за 2021. годину.

Табела 4.

Р. бр.	Назив институције (надлежна ЈИР)	Година	Број датих препорука интерне ревизије	Број реализованих препорука ИР	Реализоване препоруке у %	Број нереализованих препорука ИР	Нереализоване препоруке у %	Број препорука ИР којима није истекао рок за реализацију	Дјелимично реализоване препоруке ИР	Коментар
1.	Парламентарна скупштина БиХ (ЈИР ПС БиХ)	2019.	21	3	14,3%	11	52,4%	5	2	-
		2020.	3	-	-	-	-	3	-	-
2.	Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције (ЈИР ПС БиХ)	2019.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2020.	6	-	-	-	-	6	-	-
3.	Агенција за заштиту личних података у БиХ (ЈИР ПС БиХ)	2019.	3	2	66,6%	-	-	-	1	-
		2020.	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Канцеларија за разматрање жалби по јавним набавкама (ЈИР ПС БиХ)	2019.	1	-	-	1	100%	-	-	-
		2020.	5	-	-	-	-	5	-	-
5.	Централна изборна комисија БиХ (ЈИР ПС БиХ)	2019.	4	3	75%	1	25%	-	-	-
		2020.	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Институција омбудсмана за људска права (ЈИР ПС БиХ)	2019.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2020.	6	-	-	-	-	6	-	-
7.	Министарство финансија и трезора БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2019.	4	1	25%	-	-	1	2	-
		2020.	7	2	28,6%	-	-	5	-	-
8.	Агенција за статистику БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2019.	2+1*	1*	33,3%	1	33,3%	1	-	*једна препорука дата за више институција
		2020.	3	-	-	-	-	3	-	-
9.	Агенција за јавне набавке БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2019.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2020.	3	-	-	-	-	3	-	-
10.	Канцеларија координатора за реформу јавне управе (ЈИР МФТ БиХ)	2019.	6+1*	6+1*	100%	-	-	-	-	*једна препорука дата за више институција
		2020.	3	-	-	-	-	3	-	-
11.	Агенција за државну службу БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2019.	6	4	66,7%	-	-	1	1	-
		2020.	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Канцеларија за законодавство Савјета министара БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2019.	3+1*	1*	25%	3	75%	-	-	*једна препорука дата за више институција
		2020.	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	Дирекција за европске	2019	-	-	-	-	-	-	-	-

Р. бр.	Назив институције (надлежна ЈИР)	Година	Број датих препорука интерне ревизије	Број реализованих препорука ИР	Реализоване препоруке у %	Број нереализованих препорука ИР	Нереализоване препоруке у %	Број препорука ИР којима није истекао рок за реализацију	Дјелимично реализоване препоруке ИР	Коментар
	интеграције БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2020	1	-	-	-	-	1	-	-
14.	Генерални секретаријат Савјета министара БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2019	1*	1*	100%	-	-	-	-	*једна препорука дата за више институција
		2020	-	-	-	-	-	-	-	-
15.	Дирекција за економско планирање БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2019	1*	1*	100%	-	-	-	-	*једна препорука дата за више институција
		2020	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Одбор државне службе за жалбе (ЈИР МФТ БиХ)	2019	1*	1*	100%	-	-	-	-	*једна препорука дата за више институција
		2020	-	-	-	-	-	-	-	-
17.	Министарство одбране БиХ (ЈИР МО БиХ)	2019.	41	8	19,5%	9	22%	14	10	-
		2020.	43	-	-	-	-	43	-	-
18.	Министарство комуникација и транспорта БиХ (ЈИР МКТ БиХ)	2019.	8	8	100%	-	-	-	-	-
		2020.	10	-	-	-	-	10	-	-
19.	Агенција за поштански саобраћај БиХ (ЈИР МКТ БиХ)	2019.	5	2	40%	3	60%	-	-	-
		2020.	11	10	91%	-	-	-	1	-
20.	Дирекција за цивилно ваздухопловство БиХ (ЈИР МКТ БиХ)	2019.	11	11	100%	-	-	-	-	-
		2020.	5	3	60%	1	20%	-	1	-
21.	Регулаторна агенција за комуникације БиХ (ЈИР МКТ БиХ)	2019.	6	5	83,3%	-	-	-	1	-
		2020.	*	-	-	-	-	-	-	Није окончана ревизија
22.	Министарство за људска права и избјеглице БиХ (ЈИР МЉП БиХ)	2019.	2	1	50%	1	50%	-	-	-
		2020.	4	-	-	-	-	4	-	-
23.	Фонд за повратак БиХ (ЈИР МЉП БиХ)	2019.	3	3	100%	-	-	-	-	-
		2020.	-	-	-	-	-	-	-	-
24.	Институт за нестала лица БиХ (ЈИР МЉП БиХ)	2019.	2	-	-	-	-	2	-	-
		2020.	-	-	-	-	-	-	-	-
25.	Гранична полиција БиХ (ЈИР ГП БиХ)	2019.	15	8	53,3%	-	-	-	7	-
		2020.	14	-	-	-	-	14	-	-
26.	Државна агенција за истраге и заштиту – (ЈИР СИПА БиХ)	2019.	27	-	-	-	-	27	-	-
		2020.	26	-	-	-	-	26	-	-
27.	Обавјештајно-безбједносна агенција (ЈИР ОБА БиХ)	2019.	4	4	100%	-	-	-	-	-
		2020.	5	5	100%	-	-	-	-	-
28.	Управа за индиректно	2019.	64	48	75%	-	-	16	-	-

Р. бр.	Назив институције (надлежна ЈИР)	Година	Број датих препорука интерне ревизије	Број реализованих препорука ИР	Реализоване препоруке у %	Број нереализованих препорука ИР	Нереализоване препоруке у %	Број препорука ИР којима није истекао рок за реализацију	Дјелимично реализоване препоруке ИР	Коментар
	опорезивање БиХ (ЈИР УИО БиХ)	2020.	31	9	29%	-	-	22	-	-
29.	Агенција за идентификациона документа, евиденцију и размјену података (ЈИР IDDEEA БиХ)	2019.	3	3	100%	-	-	-	-	-
		2020.	15	2	13,3%	2	13,3%	10	1	-
30.	Служба за заједничке послове институција БиХ (ЈИР СЗП БиХ)	2019.	15	15	100%	-	-	-	-	-
		2020.	24	10	41,6%	-	-	13	1	-
31.	Министарство правде БиХ (ЈИР МП БиХ)	2019.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2020.	6	-	-	-	-	6	-	-
32.	Правобранилаштво БиХ (ЈИР МП БиХ)	2019.	6	4	67%	2	33%	-	-	-
		2020.	6	-	-	6	100%	-	-	-
33.	Високи судски и тужилачки савјет БиХ (ЈИР МП БиХ)	2019.	8	6	75%	-	-	2	-	-
		2020.	4	4	100%	-	-	-	-	-
34.	Центар за информисање и признавање докумената из области високог образовања БиХ (ЈИР МЦП БиХ)	2019.	4*	3	75%	-	-	-	1	*Због неблаговременог достављања ГИ ЈИР МЦП БиХ за 2019, подаци за ову институцију нису приказани у ГКИ ИР за 2019. годину
		2020.	-	-	-	-	-	-	-	-
35.	Министарство спољне трговине и економских односа БиХ (ЈИР МСТЕО БиХ)	2019.	10	5	50%	3	30%	1	1	-
		2020.	14	-	-	-	-	14	-	-
36.	Агенција за безбједност хране (ЈИР МСТЕО БиХ)	2019.	5	3	60%	1	20%	1	-	-
		2020.	-	-	-	-	-	-	-	-
37.	Агенција за надзор над тржиштем БиХ (ЈИР МСТЕО БиХ)	2019.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2020.	7	-	-	-	-	7	-	-
38.	Министарство иностраних послова БиХ (ЈИР МИП БиХ)	2019.	Није вршена ревизија							
		2020.	Није вршена ревизија ³⁹							
39.	Министартсво безбједности БиХ	2019.	У 2019. години проведене активности у оквиру стратешког и годишњег планирања ИР							

³⁹ Руководилац ЈИР МИП БиХ именован 22.05.2020. године. У извјештајном периоду припремљен и одобрен Стратешки план ЈИР МИП БиХ за 2021-2023 и Годишњи план за 2021. годину.

Р. бр.	Назив институције (надлежна ЈИР)	Година	Број датих препорука интерне ревизије	Број реализованих препорука ИР	Реализоване препоруке у %	Број нереализованих препорука ИР	Нереализоване препоруке у %	Број препорука ИР којима није истекао рок за реализацију	Дјелимично реализоване препоруке ИР	Коментар
	(ЈИР МБ БиХ)	2020.	10	-	-	-	-	10	-	-
40.	Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ (ЈИР ДКПТ БиХ)	2019.	1	1	100%	-	-	-	-	-
		2020.	3	-	-	-	-	3	-	-
41.	Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби (ЈИР БХАНСА)	2019.	17	15	88,3%	2	11,7%	-	-	-
		2020.	4	2	50%	-	-	2	-	-
42.	Радио-телевизија БиХ (ЈИР БХРТ)	2019.	ЈИР успостављена у 2020. години.							
		2020.	23	-	-	-	-	-	23	-
УКУПНО у 2019. години			308 ⁴⁰	173	56,2%	38	12,3%	71	26	-
УКУПНО у 2020. години			302	47	-	9	-	242	4	-

У Табели 4. приказани су подаци о укупном броју датих препорука и степену њихове реализације за сваку од институција у којој је вршена интерна ревизија у протекле двије године.

С обзиром да за већину препорука датих у 2020. години није истекао рок за реализацију, не може се израчунати коначан проценат учешћа реализованих и нереализованих препорука у укупном броју датих препорука за ову годину. Степен њихове реализације биће утврђен у наредном периоду.

На основу података из претходне табеле за 2019. годину уочава се да је више од половине укупно датих препорука реализовано (173 препоруке или 56,2%), док је дјелимично реализовано 26 препорука, а за 71 препоруку још увијек није истекао рок за реализацију и за исте ће у наредном периоду бити утврђен степен реализације.

Процент нереализованих препорука у укупном броју препорука (308) датих у 33 институције БиХ, у којима је у 2019. години проведена редовна ревизија и дате препоруке, износи 12,3%.

Подаци из претходне табеле, на основу којих се уочава да једна петина укупно датих препорука у извјештајима интерне ревизије у 2019. години (64 од 308) је или само дјелимично реализовано (26) или није уопште реализовано (38) упућују на потребу унапређења у овој области. Унапређење се може постићи успостављањем јаче сарадње између јединица интерне ревизије и руководства институција, с једне стране и јачањем сарадње између јединица интерне ревизије и

⁴⁰ У односу на Годишњи консолидовани извјештај за 2019. годину, збирни податак о броју препорука у 2019. години у овом Извјештају је већи за 10 јер:

- ЈИР МФТ БиХ није окончала једну ревизију у 2019. години, те подаци о броју препорука (6) из предметне ревизије нису били доступни у Годишњем извјештају ове јединице за 2019. и
- ЈИР МЦП БиХ је тек накнадно, након усвајања ГКИ ИР за 2019. од стране Савјета министара БиХ, доставила свој Годишњи извјештај за предметну годину. У ГИ ЈИР МЦП за 2020. дат је податак да је у претходном извјештајном периоду дато четири препоруке.

ревизора Канцеларије за ревизију институција БиХ и ЦХЈ, са друге стране, уз константно унапређење и повећање квалитета услуга које јединица интерне ревизије пружа.

Такође, и руководство институција треба да је заинтересовано и мотивисано за услуге и препоруке интерне ревизије, те мора постојати и градити се повјерење у рад и кредибилност интерних ревизора. Писање извјештаја и давање препорука само по себи не смије бити циљ и сврха интерне ревизије, већ се мора радити на њиховом провођењу у циљу унапређења система финансијског управљања и контроле и стварања додатне вриједности у институцијама БиХ, што свакако треба бити постављено као циљ руководиоца институција и јединица интерне ревизије.

4.4. Преглед успостављања и развоја система интерне ревизије институција БиХ

На основу претходно наведених података може се констатовати да је у досадашњем развоју система интерне ревизије у институцијама БиХ постигнут напредак у смислу да се функција и улога интерне ревизије све јасније препознаје у институцијама БиХ, као дио укупног система интерних финансијских контрола јавног сектора БиХ (PIFC-a).

Функција интерне ревизије у институцијама БиХ јасно је дефинисана и утемељена Законом о интерној ревизији институција БиХ, те у једнообразној и усаглашеној методологији рада за интерне ревизоре, која укључује и стандарде интерне ревизије.

Начин организације јединица интерне ревизије у институцијама БиХ базиран је на децентрализованом моделу који је заснован на принципима "3Е" (економичност, ефективност и ефикасност), са јасно дефинисаним надлежностима јединица интерне ревизије у погледу вршења функције интерне ревизије у институцијама БиХ.

Етичким кодексом интерних ревизора у институцијама БиХ, Повељом интерне ревизије, Приручником за интерну ревизију, Стандардима интерне ревизије и Споразумом о вршењу функције интерне ревизије дефинисана су, у институцијама БиХ, основна начела и односи пружаоца услуга – интерних ревизора и руководиоца јединица интерне ревизије, с једне стране и корисника услуга интерне ревизије – менаџмента институција, с друге стране.

Услови за запошљавање интерних ревизора и руководиоца јединица интерне ревизије у институцијама БиХ темеље се на идентичним општим и додатним условима за запошљавање интерних ревизора у свакој од институција БиХ. Сви запослени интерни ревизори у институцијама БиХ испуњавају услове прописане Законом о интерној ревизији институција БиХ и Правилником о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ. Такође, у систему интерне ревизије институција БиХ омогућено је поштовање принципа "иста плата за исти или сличан посао", а који подразумијева да запослени у институцијама Босне и Херцеговине који обављају исте или сличне послове примају исту основну плату, односно да ће се радна мјеста из различитих институција Босне и Херцеговине на којима се обављају слични послови сврстати у исти платни разред. Управо таква су радна мјеста интерних ревизора и руководиоца јединица интерне ревизије.

Закључно са 31.12.2020. године 15 јединица интерне ревизије институција БиХ и једно јавно предузеће, од укупно 19 успостављених, успостављено је у складу са Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ, што подразумијева да је извршено усклађивање правилника о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију, у погледу описа послова интерне ревизије и услова за запошљавање интерних ревизора и руководиоца јединица интерне ревизије, са релевантним прописима.

Двије институције, Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ и Министарство безбједности БиХ, покренуле су, али још увијек нису окончале активности на усклађивању правилника о унутрашњој организацији. Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА је у јануару 2017. године успоставила интерну ревизију према правилнику о унутрашњој организацији који није усклађен са прописима из области интерне ревизије.

Функцију интерне ревизије у све три напријед наведене институције, као и у јединици интерне ревизије Министарства иностраних послова БиХ⁴¹, у 2020. години обављао је по један интерни ревизор, што није у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ, нити са захтјевима Стандарда интерне ревизије.

У Табели 5. дат је преглед предузетих активности на успостављању јединица интерне ревизије од стране институција БиХ које су обавезне успоставити интерну ревизију, као и преглед кадровске попуњености интерне ревизије у овим институцијама.

Табела 5.

Р. бр.	Назив институције	Приједлог Правилника о ун. орг. достављен ЦХЈ	Добијена сагласност ЦХЈ	Правилник упућен СМ БиХ на усвајање	СМ БиХ усвојио Правилник о ун.орг.	Правилником одобрени број извршилаца у ЈИР	Попуњено особље у ЈИР до 31.12.2020.	% попуњености ЈИР	Коментар
1.	Парламентарна скупштина БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	2	2	100%	-
2.	Министарство финансија и трезора БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	4	4	100%	-
3.	Министарство одбране БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	4	4	100%	-
4.	Министарство комуникација и транспорта БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	2	2	100%	-
5.	Министарство за људска права и избјеглице БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	2	2*	100%	*У децембру 2020. године попуњена и позиција интерног ревизора
6.	Гранична полиција БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	2	2	100%	-
7.	Државна агенција за истраге и заштиту – СИПА	ДА	ДА	ДА	ДА	2	2	100%	-
8.	Обавјештајно-безбједносна агенција БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	2	2	100%	-
9.	Управа за индиректно опорезивање БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	4	4	100%	-

⁴¹ Крајем 2020. године покренута је конкурсна процедура попуњавања двије позиције интерног ревизора у ЈИР МИП БиХ. Позиције попуњене у I кварталу 2021. године.

Р. бр.	Назив институције	Приједлог Правилника о ун. орг. достављен ЦХЈ	Добијена сагласност ЦХЈ	Правилник упућен СМ БиХ на усвајање	СМ БиХ усвојио Правилник о ун.орг.	Правилником одобрени број извршилаца у ЈИР	Попуњено особље у ЈИР до 31.12.2020.	% попуњености ЈИР	Коментар
10.	Агенција за идентификационе документа, евиденцију и размјену података БиХ – IDDEEA	ДА	ДА	ДА	ДА	2	2	100%	-
11.	Служба за заједничке послове институција БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	2	2*	100%	*У новембру 2020. године попуњена и позиција руководиоца ЈИР
12.	Министарство правде БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	3	2*	66,7%	*Није попуњена позиција 1 интерног ревизора
13.	Министарство цивилних послова БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	3	2*	66,7%	*Није попуњена позиција 1 интерног ревизора
14.	Министарство спољне трговине и економских односа БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	3	2*	66,7%	*Није попуњена позиција 1 интерног ревизора
15.	Министарство иностраних послова БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	3	1*	33,3%	*Попуњена позиција РЈИР. У I кварталу 2020. завршена и конкурсна процедура попуњавања 2 позиције интерног ревизора
16.	Министарство безбједности БиХ	ДА	ДА	НЕ*	НЕ	2**	1	50%	*Правилник у фази усвајања **Правилником предвиђен број извршилаца
17.	Дирекција за координацију полицијских тијела	ДА	ДА	НЕ*	НЕ	2**	1	50%	*Правилник у фази прибављања мишљења **Предвиђен број извршилаца
18.	Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ	-	1*	-	*Попуњена позиција интерног ревизора на основу важећег Правилника који није усклађен са прописима из области ИР ⁴²

⁴²БХАНСА је обавезна, у складу са Одлуком о изменама и допунама Одлуке о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије ("Службени гласник БиХ", број 69/17), ускладити Правилник о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију са релевантним прописима.

Р. бр.	Назив институције	Приједлог Правилника о ун. орг. достављен ЦХЈ	Добијена сагласност ЦХЈ	Правилник упућен СМ БиХ на усвајање	СМ БиХ усвојио Правилник о ун.орг.	Правилником одобрени број извршилаца у ЈИР	Попуњено особље у ЈИР до 31.12.2020.	% попуњености ЈИР	Коментар
19.	Суд БиХ	ДА	ДА	.*	.*	2	.**	-	*Није потребна сагласност Савјета министара БиХ **У фази прибављања мишљења потребних за добијање одобрења Савјета министара БиХ за ново запошљавање
20.	Радио-телевизија БиХ	ДА	ДА	.*	.*	2	2	100%	*Није потребна сагласност Савјета министара БиХ

Из претходне табеле видимо да је, закључно са 31.12.2020. године, укупно 17 од 20 организација окончало процедуру измјене правилника о унутрашњој организацији и успоставило интерну ревизију у складу са прописима из области интерне ревизије, док укупно 12 организација има у потпуности кадровски попуњену јединицу интерне ревизије.

У току 2019. и 2020. године и јавно предузеће Радио-телевизија БиХ предузело је, у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ и другим релевантним прописима којима је дефинисан начин успостављања и функционисања интерне ревизије, потребне активности на успостављању јединице интерне ревизије. Закључно са 31.12.2020. године ова Јединица је имала попуњене укупно двије позиције, руководиоца ЈИР и интерног ревизора.

У наредном периоду, током 2021. године очекује се даље оперативно и функционално јачање интерне ревизије у институцијама БиХ и то прије свега кроз формално-правно доношење неопходних аката и правилника ради успостављања интерне ревизије у свим институцијама у складу са релевантним прописима, те кадровско попуњавање јединица интерне ревизије које нису у потпуности попуњене.

Успостављање јединица интерне ревизије у складу са прописима из области интерне ревизије, што подразумијева усклађивање описа послова и услова за запошљавање особља интерне ревизије, те њихово квалитетно кадровско попуњавање неопходни су предуслови за даљи напредак у развоју и унапређивању овог система.

Кадровска непопуњеност јединица интерне ревизије вишеструко утиче на стање и функционисање система интерне ревизије и то, с једне стране тако што смањује број и обим извршених ревизорских ангажмана, а с друге стране, што онемогућава досљедно поштовање Стандарда интерне ревизије који јасно дефинишу начин функционисања интерне ревизије, те уједно представљају и основ за оцјену квалитета рада интерне ревизије. У сврху процјене ефективности и ефикасности активности интерне ревизије и идентификовања могућности за њено унапређење, Стандарди интерне ревизије налажу доношење и одржавање Програма обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије који, између осталог, обухвата и стални

надзор учинка активности интерне ревизије од стране руководиоца јединице интерне ревизије⁴³, као и екстерно оцјењивање од стране квалификованог, независног оцјењивача или тима оцјењивача, које се проводи бар једном у пет година. Екстерно оцјењивање интерне ревизије може дати праве резултате само у јединицама интерне ревизије које су у потпуности попуњене, тј. имају руководиоца јединице интерне ревизије и једног или више интерних ревизора. Поред овога, у јединицама интерне ревизије које нису у потпуности кадровски попуњене тешко је обезбједити квалитетно вршење функције интерне ревизије, како током стратешког и годишњег планирања ревизорских ангажмана, тако и током њиховог провођења, на начин како то Закон о интерној ревизији у институцијама БиХ предвиђа.

Законом о Буџету институција БиХ и међународних обавеза за 2020. годину предвиђено је кадровско јачање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ, кроз запошљавање особља интерне ревизије (члан 19. Закона). Разматрањем наведеног члана Закона о Буџету институција БиХ, наглашавамо да је услед пандемије корона вируса, отежано пословање свих институција, па тако и сам процес запошљавања како у претходној 2020., тако и текућој 2021. години.

4.5. Преглед примјене методологије рада и учинка јединица интерне ревизије институција БиХ

ЦХЈ кроз годишње извјештаје јединица интерне ревизије институција БиХ и на основу сталне комуникације са особљем интерне ревизије, која се одвија кроз састанке, обуке, издавањем мишљења и обавјештења на упите, врши, користећи препоруке из Водича за оцјену квалитета интерне ревизије у јавном сектору⁴⁴, дјелимично екстерну контролу квалитета поштовања методологије рада интерне ревизије и прати учинак јединица за интерну ревизију институција БиХ.

Напомињемо да екстерна контрола квалитета коју проводи ЦХЈ није замјена за прописане повремене екстерне оцјене које требају проводити квалификовани независни оцјењивачи изван организације, како је то дефинисано Законом о интерној ревизији институција БиХ и Стандардима интерне ревизије. Како је ЦХЈ незаобилазан дио система интерне ревизије и као тијело које је одговорно за израду и провођење методологије интерне ревизије, увид у квалитет рада јединица интерне ревизије који врши ЦХЈ не може се сматрати у потпуности независним али се исти проводи ради давања смјерница и препорука за унапређење рада јединица интерне ревизије.

Јединице интерне ревизије достављају ЦХЈ, кроз своје годишње извјештаје, информације и податке о: начину организације интерне ревизије, опису послова и услова за запошљавање у јединицама интерне ревизије, задацима и овлашћењима интерне ревизије, што документују достављањем извода из правилника о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију, потписаним Повељама интерне ревизије и Споразумима о вршењу функције интерне ревизије. На основу ових података, ЦХЈ прати усклађеност постојеће организације интерне ревизије, укључујући њена овлашћења, одговорности, дјелокруг рада, начин одобравања планова и извјештавања, са релевантним прописима интерне ревизије који регулишу ову област у институцијама БиХ, а тиме и да ли је обезбјеђена функционална независност интерне ревизије.

Јединице интерне ревизије достављају ЦХЈ, кроз годишње извјештаје, и своје планове рада одобрене од руководиоца институције, као и информације о свим извршеним интерним

⁴³ Поред сталног надзора учинка активности интерне ревизије, интерна оцјењивања укључују, према Стандардима интерне ревизије, и периодична самооцјењивања или оцјењивања која врше друга лица из организације која имају довољно познавања праксе интерне ревизије.

⁴⁴ Водич је издат у марту 2016. године од стране Заједнице праксе за интерну ревизију (IACOP) мреже за Управљање јавном потрошњом – учење уз међусобну подршку (PEMPAL-а), која је покренута од стране Свјетске банке 2006. године и обухвата 21 земљу, доступан на www.pempal.org.

ревизијама, укључујући и информације о поштовању прописа током обављања ревизије. Кроз анализу ових података, ЦХЈ стиче, у одређеној мјери, увид у начин рада и вршења функције интерне ревизије и њеној усклађености са прописаном методологијом, Стандардима интерне ревизије, Етичким кодексом и осталим прописима из области интерне ревизије, те о учинку и квалитету вршења интерне ревизије. Такође, о начину функционисања и рада јединица интерне ревизије ЦХЈ се упознаје и информише и кроз одржавање састанака са особљем интерне ревизије у институцијама БиХ, достављене упите од стране јединица интерне ревизије, дискусије и питања интерних ревизора током обука, као и друге видове комуникације.

На основу извјештаја о обављеној континуираној професионалној едукацији (КПЕ) интерних ревизора у јединицама интерне ревизије, као и за примљених захтјева јединица интерне ревизије за признавање обука као КПЕ, ЦХЈ прати испуњавање обавезе усавршавања знања и вјештина од стране интерних ревизора, из подручја и области дефинисаних прописима из области КПЕ. Овим прописима дефинисан је начин и поступак испуњавања обавезе континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ, како би кроз одржавање нивоа стручности и даљи професионални развој интерних ревизора био унапређен квалитет услуга које пружају.

У наредном табеларном прегледу дати су подаци, које су у својим годишњим извјештајима доставиле јединице интерне ревизије, о поштовању и придржавању прописане методологије рада, Етичког кодекса и Стандарда интерне ревизије током вршења интерне ревизије од стране интерних ревизора у јединицама интерне ревизије институција БиХ. Такође, дати су и подаци о провођењу интерне и екстерне оцјене квалитета и о сарадњи јединица интерне ревизије са Канцеларијом за ревизију институција БиХ.

Табела 6.

Р. бр.	Назив ЈИР	Рад у складу са Приручником	Поштовање Стандарда интерне ревизије	Поштовање Етичког кодекса	Интерна оцјена квалитета	Надзор над ангажманом ИР	Екстерна оцјена квалитета	Сарадња са Канцеларијом за ревизију институција БиХ	Коментар
1.	ЈИР Парламентарне скупштине БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	-
2.	ЦЈИР Министарства финансија и трезора	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	-
3.	ЈИР Министарства одбране БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	-
4.	ЈИР Министарства комуникација и транспорта БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	-
5.	ЈИР Министарства за људска права и избјеглице БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	-
6.	ЈИР Граничне полиције БиХ	ДА	ДА	ДА	Дјел имич но*	ДА	НЕ	ДА	*Проводи се стални надзор активности ИР
7.	ЈИР Државне агенције за истраге и заштиту	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	-
8.	ЈИР Обавјештајно-	ДА	ДА	ДА	Дјел имич	ДА	НЕ	ДА	*Проводи се стални

Р. бр.	Назив ЈИР	Рад у складу са Приручником	Поштовање Стандарда интерне ревизије	Поштовање Етичког кодекса	Интерна оцјена квалитета	Надзор над ангажманом ИР	Екстерна оцјена квалитета	Сарадња са Канцеларијом за ревизију институција БиХ	Коментар
	безбједоносне агенције				но*				надзор активности ИР
9.	ЈИР Управе за индиректно опорезивање БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА*	ДА	*Екстерна оцјена проведена у оквиру <i>Twining light</i> пројекта ЕУ
10.	ЈИР Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података	ДА	ДА	ДА	Дјелимично*	ДА	НЕ	ДА	* Проводи се стални надзор активности ИР и оцјењивање од стране ревидираних субјеката
11.	ЈИР Службе за заједничке послове институција БиХ	ДА	ДА	ДА	Дјелимично*	Дјелимично*	НЕ	ДА	*Позиција Руководиоца ЈИР попуњена у новембру 2020. и од тада су створени услови за вршење надзора и интерно оцјењивање
12.	ЈИР Министарства правде БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	-
13.	ЈИР Министарства цивилних послова БиХ	Дјелимично	ДА	ДА	НЕ*	Дјелимично	НЕ	НЕ ⁴⁵	*Није проведена услед дужег боловања РЈИР
14.	ЈИР Министарства спољне трговине и економских односа БиХ	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА	НЕ	ДА	-
15.	ЈИР Министарства иностраних послова БиХ	-	-	-	-	-	-	-	Не може се дати потпун одговор ⁴⁶
16.	ЈИР Министарства безбједности БиХ	ДА	ДА	ДА	НЕ*	ДА	НЕ	ДА	*Ради се у складу са Стандардима, без оцјењивања
17.	ЈИР Дирекције за координацију последицијских тијела БиХ	ДА	ДА	ДА	Дјелимично*	Дјелимично*	НЕ	ДА	*Није попуњена позиција руководиоца ЈИР, те с тога нису створени услови за досљедно провођење интерне оцјене и надзора у складу са прописима.
18.	ЈИР Агенције за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА	ДА	ДА	ДА	Дјелимично*	ДА	НЕ	.. ⁴⁷	*Није попуњена позиција руководиоца ЈИР, те с тога нису створени услови за досљедно провођење интерне оцјене квалитета.

⁴⁵ ЈИР МЦП БиХ је, кроз ГИ ИР, доставила информацију да у 2020. није имала сарадњу са Канцеларијом за ревизију институција БиХ, што је једним дијелом узроковано дужим одсуством руководиоца ЈИР због боловања.

⁴⁶ Руководилац ЈИР МИП БиХ именован 22.05.2020. године. У извјештајном периоду припремљен и одобрен Стратешки план ЈИР МИП БиХ за 2021-2023 и Годишњи план за 2021.

⁴⁷ Према Закону о БХАНСА-и, ревизију врши независна ревизорска агенција. Канцеларија за ревизију институција БиХ није обавезна да врши ревизију у БХАНСА-и.

Р. бр.	Назив ЈИР	Рад у складу са Приручником	Поштовање Стандарда интерне ревизије	Поштовање Етичког кодекса	Интерна оцјена квалитета	Надзор над ангажманом ИР	Екстерна оцјена квалитета	Сарадња са Канцеларијом за ревизију институција БиХ	Коментар
19.	ЈИР Радио-телевизије БиХ	ДА	ДА	ДА	Дјел имич но*	ДА	НЕ	.. ⁴⁸	Проводи се стални надзор и праћење успешности, док је самопроцјена планирана за 2021. годину.

Из претходне табеле уочава се да су интерни ревизори у свим јединицама интерне ревизије у току провођења ревизорских ангажмана поштовали и придржавали се прописане методологије рада, Стандарда интерне ревизије и Етичког кодекса.

Међутим, када је ријеч о спровођењу интерне оцјене квалитета и сталног надзора над ревизорским ангажманом⁴⁹ које, према Стандардима интерне ревизије и прописаној методологији рада, врши руководилац јединице интерне ревизије, из претходне табеле уочава се да наведене процедуре у појединим јединицама нису уопште или су само дјелимично провођене. Наиме, према подацима добијеним у годишњим извјештајима, у јединицама интерне ревизије које су у потпуности кадровски попуњене вршена је у извјештајном периоду у потпуности или дјелимично интерна оцјена квалитета и надзор над ревизорским ангажманом, у складу са методологијом утврђеном у Приручнику за интерну ревизију, док је у јединицама интерне ревизије које имају само једног интерног ревизора онемогућено досљедно провођење прописаних процедура.

Провођење сталног надзора над обављањем ревизорског ангажмана и интерно оцјењивање подразумијевају стално праћење активности и учинка интерне ревизије, као и периодично самооцјењивање, како би се осигурала усклађеност са Етичким кодексом и Стандардима интерне ревизије, а тиме осигурало и остварење циљева, захтјевани квалитет рада и унапређење активности интерне ревизије. Наведене активности подразумијевају и доношење програма обезбјеђења и унапређења квалитета који је обавезан сачинити и одржавати руководилац јединице интерне ревизије, у складу са Стандардима интерне ревизије. Евиденција о обављеном надзору над провођењем ревизорских ангажмана и извршеном интерном и екстерном оцјењивању документује се и чува, а резултати процјена саопштавају се руководиоцу институције, након што су исте окончане⁵⁰.

Од 19 јединица интерне ревизије само су: Јединица интерне ревизије Државне агенције за истраге и заштиту, Јединица интерне ревизије Управе за индиректно опрезивање БиХ и Јединица интерне ревизије Министарства спољне трговине и економских односа БиХ, доставиле ЦХЈ извјештај о обављеном интерном оцјењивању, који су сачиниле на основу успостављеног програма обезбјеђења и унапређења квалитета активности интерне ревизије од стране ових

⁴⁸ У складу са Законом о јавном РТВ сервису БиХ, БХРТ има обавезу ангажовања једном годишње независне ревизорске фирме за обављање ревизије финансијских извјештаја, док Канцеларија за ревизију институција БиХ врши ревизију искључиво по закључку Парламентарне скупштине БиХ или Дома народа РС БиХ.

⁴⁹ Начин провођења сталног надзора над ревизорским ангажманом, који чини саставни дио интерног оцјењивања, детаљно је описан у Приручнику за интерне ревизоре у институцијама БиХ.

⁵⁰ Према Стандардима ИР резултати екстерних и периодичних интерних процјена саопштавају се након завршетка истих, а резултати сталног надзора бар једном годишње.

јединица. У Јединици интерне ревизије Управе за индиректно опорезивање БиХ проведена је, у оквиру *Twinning light* пројекта "Подршка развоју ефективне интерне контроле и ревизорског окружења у УИО БиХ" финансираног од стране Европске уније, екстерна оцјена квалитета функције интерне ревизије.⁵¹

Напомињемо да екстерна оцјена квалитета, према Стандардима интерне ревизије, мора бити проведена од стране квалификованог, независног оцјењивача или тима оцјењивача који су изван организације.

Укупно 15⁵² јединица интерне ревизије институција БиХ, које су вршиле функцију интерне ревизије у извјештајном периоду, сарађивало је са ревизорима Канцеларије за ревизију институција БиХ, како кроз размјену ревизорске документације и ревизорских извјештаја, тако и кроз подршку провођењу датих препорука за унапређење система PIFC-а.

На основу наведених података посебно истичемо податак да, у јединицама интерне ревизије које нису кадровски у потпуности попуњене, ангажовања интерних ревизора нису надзирана и усмјеравана на одговарајући начин, а што је неопходно како би се обезбједило остварење циљева, осигурање квалитета и развој запослених, како је то предвиђено релевантним прописима. Такође, указујемо и на чињеницу да се не може очекивати иста покривеност подручја пословања институције ревизијама, у институцијама за које су надлежне јединице које нису у потпуности кадровски попуњене, као у институцијама у којима услуге интерне ревизије пружају кадровски у потпуности попуњене јединице, а тиме и на већу изложеност неоткривању значајних ризика који могу угрозити пословање институције.

Узимајући у обзир искуства других земаља у провођењу контроле квалитета, те уважавајући одређене специфичности јединица интерне ревизије у институцијама БиХ⁵³, ЦХЈ је у току 2020. године у сарадњи са експертима Пројекта ЕУ "PIFC-3" окончала активности на припреми методологије којом су прецизно дефинисане процедуре провођења контроле квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ. Методологија је припремљена у складу са Стандардима интерне ревизије и прописима из области интерне ревизије у институцијама БиХ, и иста даје одређене смјернице и појашњења начина провођења како интерне оцјене квалитета, ради што квалитетнијег вршења надзора и идентификовања могућности за подизање квалитета услуга које пружају јединице интерне ревизије, тако и екстерне оцјене квалитета у сврху дефинисања једнообразног начина њеног провођења у свим јединицама. Такође, методологија дефинише и начин провођења контроле квалитета коју врши ЦХЈ у сврху праћења примјене релевантних прописа.

У Табели 7. дат је преглед јединица интерне ревизије које су у току 2020. године извршиле ревизије у организацијама (наведеним у табелама бр. 2, 3. и 4), заједно са подацима о укупном броју извршених ревизија и датих препорука по јединици интерне ревизије, укупном броју дана које су ЈИР провеле на вршењу ревизија, као и о подручјима ревидирања.

⁵¹ На основу добијене сагласности руководиоца УИО БиХ, руководиоца ЈИР затражио је од експерата *Twinning light* пројекта ЕУ да изврши екстерну оцјену функције ИР. Иста је проведена у периоду септембар – децембар 2020, у форми самооцјењивања које је провео руководиоца ЈИР са независном екстерном потврдом. У Извјештају о екстерном оцјењивању дата је потврда да је функција ИР у УИО БиХ у складу са Међународним стандардима ИР ("генерално усаглашена").

⁵² Нису укључене: ЈИР МЦП БиХ (због дужег боловања руководиоца ЈИР), ЈИР МИП БиХ (позиција руководиоца ЈИР попуњена од 22.05.2020), као и ИР БХАНСА-е и ЈИР БХРТ у којим, према релевантним законима, екстерну ревизију врши независна ревизорска агенција, а Канцеларија за ревизију институција БиХ није обавезна да врши ревизију у овим организацијама.

⁵³ Глобални институт интерних ревизора (*The Institute of Internal Auditors*) је дао одређене препоруке у Водичу за примјену (Стандард 1320 – Извјештавање о Програму обезбјеђења и унапређења квалитета, МОПП) за провођење самопроцјене, у зависности од броја интерних ревизора у ЈИР и зрелости активности интерне ревизије.

Табела 7.

Р. бр.	Назив ЈИР	Број особља ИР у ЈИР	Број коначних извјештаја ИР у 2020.	Број датих препорука ИР у 2020.	Број остварених ревизорских дана ⁵⁴ ЈИР	Број ревизорских дана ЈИР по извјештају (колона 6 / 4)	Подручја ревидирања у 2020. години
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1.	ЈИР Парламентарне скупштине БиХ	2	10	20	420	42	- Координација борбе против корупције; - Правни послови; - Плате и накнаде плата; - Обрачун пореза и доприноса за накнаде које имају карактер личних примања; - Накнадне ревизије;
2.	ЈИР Министарства финансија и трезора БиХ	4	7 ⁵⁵	17	852	122	- Израда стратегије управљања јавним дугом; - Реализација судских одлука; - Утицај пројеката финансираних из/или већином из донација (више од 80%) на циљеве институције; - Накнадне ревизије;
3.	ЈИР Министарства одбране БиХ	4	18	43	880	49	- Управљање и располагање мат.тех.сред; - Попис имовине, потраживања и обавеза; - Обрачун накнада; - Закључивање директних споразума; - Именовање и награђивање чл. комисија; - Усаглашавање обавеза и потраживања; - Планирање и набавка опреме за ВДП; - Планирање издатака за одржавање објекат - Стицање права и обрачуна накнада за трошкове превоза запослених; - Накнадне ревизије;
4.	ЈИР Министарства комуникација и транспорта БиХ	2	8 ⁵⁶	26	415	52	- Инспекцијски надзор; - Реализација уговора о извођењу радова; - Обрачун накнаде за кориштење радиофреквентног спектра; - Обрачун и исплата плата и накнада; - Кориштење службених возила и путних трошкова; - Накнадне ревизије;
5.	ЈИР Министарства за људска права и избјеглице БиХ	2 ⁵⁷	3	4	203	68 ⁵⁸	- Стимулације запосленим; - Накнадне ревизије;

⁵⁴ Подаци добијени из годишњих извјештаја јединица интерне ревизије

⁵⁵ ЈИР МФТ БиХ је провела 3 редовне ревизије, од којих је једна проведена у више институција, и 4 накнадне ревизије, од којих се 2 односе на праћење реализације препорука датих у ревизијама које су проведене у више институција.

⁵⁶ Отпочета је и једна ревизија у РАК БиХ, али иста до краја 2020. године није у потпуности окончана, усљед специфичности услова пословања изазаваних корона вирусом.

⁵⁷ До децембра 2020. године у ЈИР МЛГП БиХ попуњена је била само позиција руководиоца ЈИР. Од 10.12.2020. попуњена је и позиција интерног ревизора.

⁵⁸ У оквиру редовних активности, руководиоца ЈИР МЛГП БиХ је у својству ментора учествовао и у 1 ревизији (именован рјешењем ЦХЈ).

6.	ЈИР Граничне полиције БиХ	2	6	14	381	63	- Имплементација пројеката ГП БиХ који се финансирају из средстава ЕУ фондова; - Службена путовања у земљи и иностранству; - Систем материјалног књиговодства; - Накнадне ревизије;
7.	ЈИР Државне агенције за истраге и заштиту БиХ	2	1	26	351	351 ⁵⁹	- Услови и начин складиштења робе;
8.	ЈИР Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ	2	5	5	380	76	- Јавне набавке; - Путни трошкови; - Управљање људским ресурсима; - Одржавање објеката и опреме, - Накнадне ревизије;
9.	ЈИР Управе за индиректно опрезивање БиХ	4	8	31	829	104 ⁶⁰	- Управљање ситуацијом у доба пандемије од стране оперативног штаба УИО БиХ, - Управљање процесом израде нормативних аката; - Савјетодавна ревизија стручној РГ ФУК; - Накнадне ревизије;
10.	ЈИР Агенције за идентификационе документе, евиденцију и размјену података	2	5	15	397	79	- Активности мониторинга у администрирању мреже за пренос података; - Провођење управних поступака; - Унутрашње обезбјеђење објекта Центра за складиштење, персонализацију и транспорт докумената; - Накнадне ревизије;
11.	ЈИР Службе за заједничке послове БиХ	2 ⁶¹	8	24	213	27	- Издаци за енергију и комуналне услуге; - Процес одржавања чистоће радних простора; - Обрачун боловања и рефундација боловања; - Накнадне ревизије;
12.	ЈИР Министарства правде БиХ	2 ⁶²	6	16	241	40	- Јавне набавке; - Планирање и извршење буџета; - Накнадне ревизије
13.	ЈИР Министарства цивилних послова БиХ	2	... ⁶³	-	196	*	

⁵⁹ У оквиру редовних активности, руководиоца ЈИР СИПА је у својству ментора учествовао и у 2 ревизије (именован рјешењем ЦХЈ МФТ БиХ).

⁶⁰ Руководилац ЈИР УИО је у својству ментора учествовао и у 2 ревизије (именован рјешењем ЦХЈ МФТ БиХ)

⁶¹ До 23.11.2020. године у ЈИР СЗП БиХ попуњена је била само позиција интерног ревизора, а од наведеног датума попуњена је и позиција руководиоца ЈИР.

⁶² ЈИР МП БиХ није радила у пуном капацитету у 2020. услед породилског одсуства једног од запослених.

⁶³ Извршене су 2 редовне и 2 накнадне ревизије и сачињени нацрти извјештаја. До краја 2020. године нису сачињени коначни извјештаји.

14.	ЈИР Министарства спољне трговине и економских односа БиХ	2	3	21	434	145 ⁶⁴	- Набавка роба и услуга - Управљање људским ресурсима - Накнадна ревизија
15.	ЈИР Министарства иностраних послова БиХ	1	65	-	-	-	-
16.	ЈИР Министарства безбједности БиХ	1	2	10	180	90	- Управљање људским ресурсима; - Накнаде за превоз на посао и превоз са посла;
17.	ЈИР Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ	1	3	3	209	70	- Управљање протоколом и документацијом; - Обрачун и исплата плата и накнада плата; - Службена путовања у земљи иностранству;
18.	ЈИР Агенције за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА	1	5	4	94	19	- Планирање и усвајање финансијског плана; - Обрачун плата; - Употреба и одржавање службених аутомобила; - Накнадне ревизије;
19.	ЈИР Радио-телевизије БиХ	2 ⁶⁶	2	23	237	118	- Људски ресурси; - Усклађеност предложеног колективног уговора са важећим законским и интерним актима;
УКУПНО У 2020. години		40	100*	302	6.912⁶⁷	69	*50 редовних, 47 накнадних и 3 ad hoc ревизија
УКУПНО У 2019. години		36	102*	308	5.846⁶⁸	59	* 44 редовне, 53 накнадне и 5 ad hoc ревизија

Табела број 7. даје приказ неких од показатеља успјешности, на основу којих се може пратити рад појединачно сваке јединице интерне ревизије у извјештајном периоду, те дјелимично и анализирати у односу на утврђени просјек у погледу броја обављених ревизија, датих препорука и утрошеног времена на провођењу ревизија, на нивоу јединица интерне ревизије институција БиХ за претходне двије године. Ови подаци требају послужити руководиоцима јединица интерне ревизије приликом самопроцјене ефикасности рада јединице у сврху побољшања искориштености расположивих капацитета.

На основу података из претходне табеле уочава се да је у 2020. години, од стране 19 јединица интерне ревизије извршено укупно 100 ревизија у којима је дато 302 препоруке, што у односу на 2019. годину, када је 15⁶⁹ јединица интерне ревизије сачинило 102 извјештаја и дало укупно 298

⁶⁴ Особље ЈИР МСТЕО БиХ је провело одређени број ревизорских дана и на праћењу реализације препорука у 1 институцији у којој је извршена ревизија у 2019. години.

⁶⁵ Руководилац ЈИР МИП БиХ именован 22.05.2020. године. У извјештајном периоду припремљен и одобрен Стратешки план ЈИР МИП БиХ за 2021-2023 и Годишњи план за 2021. годину.

⁶⁶ Позиција руководиоца ЈИР попуњена у марту 2020, а позиција интерног ревизора 01.07.2020. године.

⁶⁷ Укупан број проведених радних дана на провођењу интерних ревизија и осталих активности интерне ревизије за 18 јединица интерне ревизије, колико их је укупно доставило овај податак у свом извјештају, заједно са образложењем одступања остварених од планираних ревизорских дана.

⁶⁸ Укупан број проведених радних дана на провођењу интерних ревизија и осталих активности интерне ревизије за 14 јединица интерне ревизије, колико их је укупно доставило овај податак у свом извјештају, заједно са образложењем одступања остварених од планираних ревизорских дана.

⁶⁹ Нису укључене: ЈИР МЦП БиХ (није доставила Годишњи извјештај у законски предвиђеном року), ЈИР МИП БиХ (није вршила функцију интерне ревизије у 2019) и ЈИР МБ БиХ (у 2019. години проведене само активности везано за планирање рада ИП).

преорука, представља смањење просјечног броја извршених ревизија по јединици интерне ревизије. Са 6,8 ревизија по јединици интерне ревизије, колико су у просјеку провеле јединице интерне ревизије у 2019. години, дошло је до смањења на 5,3 ревизије по јединици интерне ревизије у 2020. години.

Такође, и просјечан број датих преорука у једној ревизији⁷⁰ мањи је у односу на претходну годину и износи 5,7 преорука по ревизији (2020. година), док је у 2019. години овај број износио 6,3.

У 2020. години је у 100 обављених интерних ревизија учествовало укупно 37 интерних ревизора⁷¹, на основу чега произилази да је просјечан број обављених ревизија по интерном ревизору 2,7. У поређењу са 2019. годином, када је обављено укупно 102 интерне ревизије у којима је учествовало укупно 32⁷² интерна ревизора, што у просјеку износи 3,2 ревизије по интерном ревизору, дошло је до смањења броја проведених ревизија по интерном ревизору, за 0,5 ревизија или у процентима за 16%.

У претходној табели наведени су и подаци о укупно оствареном броју ревизорских дана за сваку од јединица интерне ревизије у 2019. и 2020. години. Овај број представља укупан број радних дана који је особље интерне ревизије у јединици интерне ревизије провело на вршењу ревизија и провођењу осталих активности интерне ревизије и исти не укључује обавезну едукацију интерних ревизора, као ни друге врсте одсуства са посла. У јединицама интерне ревизије које врше функцију интерне ревизије у више институција, овај број се односи на све институције из њихове надлежности у којима су вршиле ревизију. Број ревизорских дана јединица интерне ревизије разликује се између јединица, како због разлике у броју особља интерне ревизије, тако и због разлике у броју дана проведених на обавезним едукацијама, те због разлике у одсуству с посла интерних ревизора.

Такође, из претходне табеле виде се и подаци о просјечном броју ревизорских дана јединица по ревизији за 2019. и 2020. годину. Овај број, такође, се разликује између јединица, а исти, поред броја особља интерне ревизије и одсуства с посла интерних ревизора, зависи и од броја укупно извршених ревизија. На број ревизија, који у току годину реализују јединице, утиче више фактора, од којих су најзначајнији: адекватност годишњег планирања рада ЈИР, попуњеност позиције руководиоца ЈИР и интерног ревизора, врсте ревизија (накнадне ревизије трају знатно краће од редовних или *ad hoc* ревизија), сложеност подручја ревидирања, обим ревизије, стечено искуство интерних ревизора, те провођење истих тема ревизија у другим институцијама (односи се на ЈИР које врше интерну ревизију у више институција).

У јединицама које немају попуњену позицију руководиоца јединице интерне ревизије, а то су: Министарство безбједности БиХ, Дирекција за координацију полицијских тијела и Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби, интерни ревизори обављају и послове руководиоца ЈИР, везано за сачињавање планова интерне ревизије и периодичних извјештаја.

⁷⁰ Нису укључене накнадне ревизије у којима се утврђује да ли су проведене преоруке дате у претходним ревизијама.

⁷¹ Нису укључени: руководиоца ЈИР СЗП и ИР МЛП БиХ који су почели са радом крајем 2020. године и руководиоца ЈИР МП БиХ због породилског одсуства.

⁷² Није укључен: в.д. руководиоца ЈИР МИП БиХ јер у овој институцији у извјештајном периоду није вршена интерна ревизија, руководиоца ЈИР МЦП БиХ и интерни ревизор у овој јединици јер није достављен Годишњи извјештај у законски предвиђеном року, и интерни ревизор МБ БиХ који је у 2019. години провео само активности на планирању рада.

4.6. Континуирана професионална едукација интерних ревизора у институцијама БиХ

Континуирана професионална едукација (КПЕ) интерних ревизора представља свеобухватан процес у којем интерни ревизори у институцијама БиХ одржавају ниво своје стручности и квалитет услуга које пружају, те исте развијају и надограђују усвајањем нових знања кроз даљи професионални развој.

Законом о интерној ревизији институција БиХ и Повељом интерне ревизије дефинисана је обавеза руководиоца јединице интерне ревизије да обезбједи висок квалитет активности интерне ревизије и да ради на обезбјеђењу потребних обука интерних ревизора, што укључује припрему и достављање годишњег плана обуке руководиоцу институције ради одобравања и обезбјеђења његовог провођења.

Обавезу континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ дефинишу сљедећи прописи:

- Стандарди интерне ревизије и то:
 - Стандард 1230 - *Континуирано професионално усавршавање* - прописује да су интерни ревизори дужни да унапређују своје знање, вјештине и остале способности кроз континуирано професионално усавршавање.
 - Стандард 1210 - *Стручност* - налаже да интерни ревизори морају посједовати знање, вјештине и друге способности потребне за извршавање њихових дужности.
- Етички кодекс;
Једно од начела Етичког кодекса је компетентност интерних ревизора која, између осталог, налаже да интерни ревизори пружају само оне услуге за које имају потребна знања, вјештине и искуство, али и да су обавезни да континуирано унапређују своју стручност, ефективност и квалитет својих услуга.
- Програм обуке и сертификавања интерних ревизора у институцијама БиХ;
Програм дефинише обавезу континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ, теме из подручја и области које су предмет обука за КПЕ, врсте континуиране професионалне едукације, те обавезу извјештавања и вођења евиденције о КПЕ интерних ревизора у јединици интерне ревизије. ЦХЈ је обавезна, у складу са Програмом, да на основу извјештаја јединица интерне ревизије води регистар КПЕ интерних ревизора у институцијама БиХ.
- Одлука о начину бодовања, евидентирања и извјештавања о КПЕ интерних ревизора у институцијама БиХ;
Одлука дефинише начин бодовања сваке од врста КПЕ које су дефинисане Програмом, минималан број бодова који су интерни ревизора у институцијама БиХ обавезни да остваре на годишњем нивоу, као и начин признавања континуиране професионалне едукације обука које организују домаћи и/или међународни пружаоци услуга/извођачи обука.
- Упутство о КПЕ интерних ревизора у институцијама БиХ;
Упутство дефинише начин пријављивања интерних ревизора на обуке из области КПЕ, документацију која је неопходна за признавање обука као КПЕ, начин вођења евиденције о КПЕ интерних ревизора у јединици интерне ревизије и извјештавања ЦХЈ о КПЕ интерних ревизора.

Наведеним прописима дефинисано је и да ЦХЈ припрема и/или организује обуке везане уз теме из подручја и области које су предмет обука за КПЕ и доставља интерним ревизорима у институцијама БиХ информације о одржавању обука које организује самостално или у сарадњи са домаћим или међународним пружаоцима услуга/извођачима обука. На основу достављених захтјева јединица интерне ревизије ЦХЈ даје, такође, у складу са наведеним прописима, мишљење о испуњавању услова за бодовање и прихватљивост обука које организују домаћи и/или међународни извођачи обука, као континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ.

У извјештајном периоду ЦХЈ је, у складу са прописима из области КПЕ, организовала четири обуке за интерне ревизоре у институцијама БиХ на теме дефинисане Планом и програмом обука за интерне ревизоре у институцијама БиХ за 2020. годину, који је донијела ЦХЈ и који је објављен на веб страници Министарства финансија и трезора БиХ у дијелу који се односи на ЦХЈ. Уважавајући препоруке о поштовању епидемиолошких мјера, обуке су организоване у форми вебинара и то: двије обуке из области интерне ревизије у трајању од два дана и двије обуке из области финансијског управљања и контроле које су трајале три дана.

Поред наведених обука, ЦХЈ је, на основу билатералног споразума о сарадњи закљученог између Министарства финансија Краљевине Низоземске и Министарства финансија и трезора БиХ, у сарадњи са холандским експертима организовала дводневну обуку (вебинар) за интерне ревизоре у институцијама БиХ на тему примјене Приручника за ревизију учинка за интерне ревизоре у институцијама БиХ. Према евиденцијама о присуству, на свакој од обука коју је ЦХЈ организовала учествовало је у просјеку 39 интерних ревизора, укључујући и особље ЦХЈ задужено за област развоја система интерне ревизије, односно кроз све обуке које је ЦХЈ организовала у 2020. години прошло је укупно 274 полазника. Организовањем наведених обука омогућено је интерним ревизорима у институцијама БиХ да испуне обавезу стручног усавршавања, у складу са прописима из области КПЕ, по основу похађања обука које организује или подржава ЦХЈ.

Такође, у извјештајном периоду ЦХЈ је издала укупно 58 мишљења о испуњавању услова за бодовање обука које организују други извођачи обука.

Од укупног броја особља интерне ревизије у институцијама БиХ (43⁷³), у извјештајном периоду обавеза континуиране професионалне едукације односила се на 35 запосленика. На основу достављених извјештаја о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ за 2020. годину, утврђено је да је сво особље, на које се ова обавеза односила, исту испунило у складу са релевантним прописима.

Јединице интерне ревизије су у својим годишњим извјештајима извјестиле да су, у складу са одобреним плановима обука интерних ревизора од стране руководиоца институција, обезбјеђена и потребна средства за похађање истих у свим институцијама осим у Парламентарној скупштини БиХ, у којој у извјештајном периоду нису прецизно алоцирана средства за потребе Јединице у оквиру одобреног буџета, те је похађање обука интерних ревизора зависило од расположивих средстава. С тим у вези напомињемо да је Законом о интерној ревизији институција БиХ дефинисано да ће јединице интерне ревизије у оквиру буџетског корисника имати буџетску алокацију, која се може идентификовати и преко које се могу пратити расходи у вези са извршавањем активности успостављених Законом.

Напомињемо да су интерни ревизори обавезни, у складу са Стандардима интерне ревизије, Етичким кодексом и прописима из области континуиране професионалне едукације, да

⁷³ У овај број је укључено и троје запослених у Одсеку за развој система интерне ревизије ЦХЈ.

унапређују своје знање, вјештине и друге способности потребне за извршавање активности интерне ревизије, кроз континуирану професионалне едукацију. Стицање одговарајућег стручног образовања, сертификата, тренинга и обављање других видова прописане едукације, помаже интерним ревизорима да развијају ниво вјештина и искуства, који се захтјева како би стручно обављали своје професионалне обавезе, те тиме допринијели унапређењу пословања организације.

Уколико интерни ревизори не посједују довољно знања и вјештине, потребне за квалитетно извршавање њихових дужности, може се довести у питање да ли су ангажмани интерних ревизора обављени стручно и да ли доприносе унапређењу управљачких и контролних механизма, дајући препоруке и савјете у вези са активностима које су предмет ревидирања.

4.7. Унапређење система интерне ревизије

Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије за 2020. годину дао је, поред прегледа стања законодавног оквира интерне ревизије у институцијама БиХ, и кумулативне податке о извршеним интерним ревизијама у извјештајном периоду. Ефекти интерне ревизије који су обухваћени консолидованим извјештајем, огледају се у квантитету и квалитету препорука које дају јединице интерне ревизије у смислу унапређења пословања и функционисања институција БиХ. Такође, ефекти интерне ревизије огледају се и у оствареном напретку у успостављању и доградњи система јавне интерне финансијске контроле и интерне ревизије, као и квалитету савјетодавних услуга које интерна ревизија пружа менаџменту институција.

Резултати рада интерне ревизије огледају се у давању квалитетних препорука, са једне стране, али и у реализацији датих препорука и унапређењу система финансијског управљања и контроле у институцијама које имају успостављену функцију интерне ревизије, с друге стране. У наредном периоду очекује се даљи напредак у овој области, како кроз повећање обима и квалитета ревизорских извјештаја и препорука које интерни ревизори дају, тако и кроз даље успостављање и јачање система интерне ревизије и њених капацитета у институцијама БиХ.

Од руководиоца јединица интерне ревизије очекује се да посебну пажњу посвете унапређењу процеса планирања, што подразумијева усмјеравање активности интерне ревизије у подручја у којима се, на основу свеобухватне анализе пословања и управљања ризицима, идентификују слабости интерних контрола, али такође и повећање ефикасности и учинка саме ревизије, кроз пораст броја планираних и извршених ревизија. Унапређење процеса планирања је предуслов за повећање доприноса интерне ревизије остварењу циљева институције и бољој усклађености пословања са прописима, што се може постићи кроз бољу искориштеност ревизорских ресурса, пораст броја ревидираних подручја и датих препорука за отклањање утврђених слабости.

Додатни ефекти интерне ревизије умногоме ће зависити и од ефикасности и ефективности кадровског попуњавања и организационог усклађивања јединица које нису у потпуности или попуњене или успостављене са релевантним прописима, с једне стране, али исто тако и од спремности менаџмента и интерних ревизора за даљи напредак на развоју функције интерне ревизије у институцијама БиХ, али и развоју цјелокупног концепта PIFC-a.

Важан задатак и изазов за ЦХЈ и јединице интерне ревизије у наредном периоду ће свакако бити и рад на увођењу и повећању контроле квалитета рада интерне ревизије, у складу са захтјевима Стандарда интерне ревизије и примјерима најбоље праксе. У складу с тим, једна од активности која се реализује у оквиру Пројекта ЕУ "PIFC-3" јесте и израда и увођење одговарајућег софтвера

као техничке подршке процесу provoђења интерне ревизије у институцијама БиХ, који ће с једне стране олакшати и допринијети већој ефикасности интерне ревизије, док ће, с друге стране, унаприједити поступак интерне контроле квалитета, кроз стални надзор и усмјеравање рада интерних ревизора. Такође, софтвер би требао омогућити и успостављање базе података у јединицама интерне ревизије, што ће значајно унаприједити ефикасност годишњег и периодичног извјештавања интерне ревизије.

Такође, упоредо са развојем софтвера, у оквиру Пројекта ЕУ "PIFC-3" у извјештајном периоду припремљена је, у складу са Стандардима интерне ревизије и примјерима најбоље праксе, и методологија за provoђење контроле квалитета, којом је детаљно дефинисан начин provoђења контроле сваког од учесника у овом процесу, како руководиоца јединице интерне ревизије, тако и ЦХЈ и екстерних оцјењивача. Предвиђено је да ова методологија буде објављена у 2021. години. Након што буде објављен и Приручник за интерну ревизију у институцијама БиХ и окончане активности на изради софтвера, планирано је да се организују теоријске и практичне обуке за интерне ревизоре, како би се кроз презентације и практичне примјере олакшала примјена апликативних рјешења и provoђење контроле квалитета.

Из свега изнесеног у овом Извјештају, примјетно је да је у претходном периоду учињен додатни напредак у успостављању и развоју система интерне ревизије, који се огледа у припреми, објављивању и примјени прописа којима се дефинише систем интерне ревизије и функционалног успостављања система интерне ревизије од стране ЦХЈ, с једне стране, али и у квалитету вршења функције интерне ревизије у институцијама БиХ, с друге стране.

Ипак, степен напретка у овој области, од стране институција БиХ, би могао и морао бити на знатно већем нивоу, чиме би се дао додатни подстрек у развоју ове области и приближавању Босне и Херцеговине и њеног система јавне интерне финансијске контроле европским вриједностима.

5. Информација о реализацији Стратегије развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за период 2020-2025 година у дијелу који се односи на интерну ревизију и Оперативног годишњег акционог плана Стратегије за 2020. годину

5.1. Основи Стратегије развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за период 2020-2025 година и информација о њеној реализацији

Стратегију развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за период 2020-2025 година (Стратегија) усвојио је Савјет министара БиХ, на својој 8. сједници одржаној 11.06.2020. године. Стратегија је израђена у оквиру Пројекта ЕУ "PIFC-3", кроз заједничку сарадњу експерата Пројекта и ЦХЈ, у складу са оквирним стратешким документом који је одобрио Координациони одбор централних јединица за хармонизацију.

Стратегија представља наставак опредјељења Савјета министара БиХ за даље јачање предуслова за законски усклађено, ефикасно, транспарентно и одговорно управљање јавним финансијама. Дјелотворан систем интерних финансијских контрола доприноси јачању фискалне дисциплине, већој транспарентности и одговорности, те примјени принципа "вриједност за новац" у управљању јавним средствима. Стратегија се односи на период 2020-2025 година и представља трећи стратешки документ из области интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине.

Стратегијом је дефинисан свеобухватан стратешки циљ "да се кроз функционалан и дјелотворан систем PIFC-а ублаже кључни ризици у пословању институција Босне и Херцеговине" који је даље разрађен на конкретне стратешке циљеве и оперативне мјере за унапређење система финансијског управљања и контроле, система интерне ревизије и мониторинга и извјештавања о систему интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине.

У области система интерне ревизије у институцијама БиХ Стратегијом је дефинисан циљ даљег развоја овог система: "ефикасно кориштење ресурса интерне ревизије и остваривање додате вриједности у складу са међународним стандардима", док је у области мониторинга и извјештавања о PIFC-у циљ: "унаприједити праћење ефикасности PIFC-а од стране ЦХЈ МФТ БиХ и Савјета министара БиХ".

Саставни дио Стратегије је Акциони план, а исти садржи циљеве утврђене Стратегијом, мјере које је потребно предузети за њихову реализацију, период у којем се очекује реализација, носиоце активности, индикаторе успјешности и изворе финансирања утврђених мјера и активности. Стратегијом је предвиђена израда оперативних годишњих акционих планова рада за сваку календарску годину предвиђену Стратегијом. Садржај годишњег акционог плана изводи се из Акционог плана Стратегије и даје преглед активности које је потребно провести ради реализације предвиђених мјера.

Стратегијом је даље дефинисано да ће ЦХЈ извјештавати Савјет министара БиХ о реализацији Стратегије у оквиру редовног Годишњег консолидованог извјештаја о систему интерне ревизије у институцијама БиХ и Консолидованог извјештаја о систему финансијског управљања и контрола.

Напомињемо да реализација циљева и мјера предвиђених Стратегијом директно придоноси испуњавању захтјева на путу даље интеграције БиХ у Европску унију. Квалитетни системи интерних контрола уједно су пресудан фактор за остваривање права приступа и кориштење предприступних фондова Европске уније.

У складу са Стратегијом и Акционим планом, ЦХЈ је благовремено припремила оперативни годишњи акциони план за 2020. годину, те у складу с истим предузела потребне кораке на реализацији утврђених циљева.

5.2. Оперативни годишњи акциони план Стратегије развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за 2020. годину

ЦХЈ је, након што је Савјет министара БиХ на својој 8. сјединици одржаној 11.06.2020. године усвојио Стратегију развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за период 2020-2025, донијела Одлуку о доношењу Оперативног годишњег акционог плана Стратегије за 2020. годину (у даљем тексту: "Оперативни годишњи акциони план"), која је објављена на веб страници ЦХЈ. Наведеном Одлуком предвиђено је да ће ЦХЈ у посебном дијелу годишњег консолидованог извјештаја о систему интерне ревизије и финансијског управљања и контроле за 2020. годину извјестити Савјет министара БиХ о реализацији мјера и активности из Оперативног годишњег акционог плана.

Оперативни годишњи акциони план саставни је дио наведене Одлуке, а исти садржи циљеве утврђене Стратегијом, активности за реализацију утврђених циљева, носиоце активности, рокове за њихово провођење и индикаторе успјешности. Планирани рокови за реализацију појединих активности у Оперативном годишњем акционом плану кориговани су у односу на планиране рокове у Акционом плану Стратегије због кашњења усвајања Стратегије и због помјерања рокова за реализацију циљева Пројекта "PIFC-3".

У наставку је дат преглед мјера и активности утврђених Стратегијом, које је потребно провести у области интерне ревизије како би се остварио стратешки циљ "Ефикасно кориштење ресурса интерне ревизије и остваривање додатне вриједности у складу са међународним стандардима", те у оквиру истих и преглед активности које је предузела ЦХЈ у извјештајном периоду.

ОБЛАСТ 2: Интерна ревизија

2.1. Обезбјеђење квалитета и информатичка подршка интерној ревизији у сврху испуњавања међународних стандарда;

2.1.A1. Ажурирати методологију рада интерне ревизије, базирану на ризицима;

У извјештајном периоду ЦХЈ је, у сарадњи са Пројектом⁷⁴, окончала активности на припреми методологије рада интерне ревизије - *Приручник за интерне ревизоре у институцијама Босне и Херцеговине*, ажурирана верзија. Наведени Приручник је припремљен у складу са актуелним Међународним стандардима за интерну ревизију. Очекује се да ће исти бити објављен у току 2021. године, након што буду окончане активности на изради софтвера за вршење интерне ревизије, те припреми и Упутство за кориштење истог које ће бити саставни дио Приручника.

2.1.A2. Развити методологију и алате за интерну процјену квалитета од стране руководиоца ЈИР;

У извјештајном периоду ЦХЈ је, у сарадњи са Пројектом, окончала и активности на припреми *Правилника за провођење обезбјеђења и унапређење квалитета интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине*, у оквиру којег је дефинисан и начин провођења интерне оцјене квалитета од стране руководиоца ЈИР. Наведена методологија је у потпуности усклађена са међународним стандардима за интерну ревизију који уређују област контроле квалитета.

⁷⁴ Пројекат ЕУ "Унапређење јавне интерне финансијске контроле у Босни и Херцеговини" (PIFC 3)

Очекује се да ће Правилник бити објављен у току 2021. године.

2.1.A3. Обука и стручно усавршавање интерних ревизора, укључујући континуирани професионални развој;

ЦХЈ је донијела План и програм обука за интерне ревизоре у институцијама БиХ за 2020. годину који је објављен на веб страници Министарства финансија и трезора БиХ, у дијелу који се односи на ЦХЈ.

У извјештајном периоду ЦХЈ је План у потпуности реализовала и то тако што је организовала, у складу са Планом и програмом обука за интерне ревизоре у институцијама БиХ за 2020. годину, двије обуке из области интерне ревизије и двије обуке из области ФУК-а.

Поред наведених обука ЦХЈ је, на основу билатералног споразума о сарадњи закљученог између Министарства финансија Краљевине Низоземске и Министарства финансија и трезора БиХ, у сарадњи са холандским експертима организовала и обуку за интерне ревизоре у институцијама БиХ на тему примјене Приручника за ревизију учинка за интерне ревизоре у институцијама БиХ;

Такође, у извјештајном периоду ЦХЈ је, на основу достављених захтјева јединица интерне ревизије издала, у складу са прописима из области КПЕ интерних ревизора у институцијама БиХ, укупно 58 мишљења о бодовању обука као КПЕ интерних ревизора организованих од стране домаћих и страних пружалаца услуга.

На обукама које је ЦХЈ организовала самостално, као и на обукама које је организовала у сарадњи са холандским експертима, ЦХЈ је предузела неопходне активности како би сви интерни ревизори у институцијама БиХ могли учествовати. Према евиденцијама о присуству на свакој од ових обука учествовало је у просјеку 39 интерних ревизора (укључујући и особље ЦХЈ задужено за област развоја система ИР), односно кроз све обуке које је ЦХЈ организовала прошло је укупно 274 полазника.

2.1.A4. Развој и инсталација софтвера за управљање интерном ревизијом;

У току је поступак израде софтвера за управљање интерном ревизијом у институцијама БиХ који се реализује у оквиру Пројекта ЕУ "Унапређење јавне интерне финансијске контроле у Босни и Херцеговини" (PIFC 3).

У извјештајном периоду ЦХЈ је активно учествовала и пружила потребну помоћ Пројекту у поступку набавке / израде софтвера и то кроз учешће у припреми техничке спецификације за провођење тендера, али и кроз учешће у провођењу избора најповољнијег понуђача у складу са европским смјерницама (ПРАГ), те и кроз пружање потребне помоћи изабраном понуђачу у изради софтвера.

2.2. Попуњавање упражњених радних мјеста у јединицама за интерну ревизију;

ЦХЈ је, након усвајања Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије у институцијама БиХ за 2019. годину, обавијестила надлежне институције, њих укупно девет, о закључцима Савјета министара БиХ (са 6. сједнице одржане 28.05.2020) о обавези запошљавања интерних ревизора. У оквиру израде Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије у институцијама БиХ за 2020. годину, ЦХЈ је упутила, узмеђу осталог, и захтјев надлежним институцијама за достављање информације о реализацији наведеног закључка Савјета министара БиХ.

На основу прикупљених информација и достављених обавјештења од стране институција БиХ, у току 2020. године окончана је процедура запошљавања за укупно три систематизоване позиције у ЈИР институција БиХ од 12, колико је укупно предвиђено Законом о Буџету институција БиХ и

међународних обавеза за 2020. годину⁷⁵, и то:

- руководилац ЈИР у Министарству иностраних послова БиХ,
- руководилац ЈИР у Служби за заједничке послове институција БиХ и
- интерни ревизор у Министарству за људска права и избјеглице БиХ.

Такође, обавјештени смо и да је у Министарству иностраних послова БиХ крајем 2020. године покренута конкурсна процедура за избор два интерна ревизора.

Суд БиХ је доставио обавјештење да је, у складу са закључком Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ (са 8. хитне сједнице одржане 15.07.2020), предузео активности на припреми документације и прибављању мишљења неопходних за достављање Савјету министара БиХ ради одобравања новог запошљавања.

Закључно са 31.12.2020. године попуњено је укупно 38 систематизованих радних мјеста у јединицама интерне ревизије институција БиХ. Од укупно предвиђених 19 институција БиХ, које су обавезне⁷⁶ да успоставе јединицу интерне ревизије, до краја 2020. године укупно 11 институција је у потпуности кадровски попунило ЈИР. Институције у којима није попуњена јединица интерне ревизије су: Министарство правде БиХ, Министарство цивилних послова БиХ, Министарство спољне трговине и економских односа БиХ, Министарство иностраних послова БиХ, Министарство безбједности БиХ, Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ, Суд БиХ и Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби БиХ.

У извјештајном периоду је и у јавном предузећу Радио-телевизија БиХ, у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ, Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ и Правилником о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ, успостављена ЈИР коју чине руководилац ЈИР и један интерни ревизор.

2.3. Интерна ревизија усмјерена на пружање додатне вриједности у високоризичним областима;

- *Обезбиједити обуке за интерне ревизоре из области ФУК-а, које се пружају руководству и особљу институција из области ФУК-а, како би се обезбиједило да интерни ревизори буду у току са актуелностима и како би кроз свој рад могли дати допринос реализацији постављених циљева кроз додатну вриједност;*

У извјештајном периоду ЦХЈ је, у складу са *Планом и програмом обука за интерне ревизоре у институцијама БиХ за 2020. годину*, организовала двије обуке из области финансијског управљања и контроле за интерне ревизоре у институцијама БиХ, те предузела и све неопходне активности како би сви интерни ревизори могли учествовати на овим обукама. Обуке су обухватиле актуелне теме предвиђене наведеним Планом и програмом обука, те су током истих презентовани стање и препоруке за унапређење ФУК-а и нови подзаконски акт у области ФУК-а који је објавила ЦХЈ.

Према евиденцијама о присуству, на свакој од ових обука учествовало је у просјеку 40 интерних ревизора (укључујући и особље ЦХЈ задужено за област развоја система ИР), односно кроз све обуке из области ФУК-а које је ЦХЈ организовала у 2020. години прошао је укупно 121 полазник.

У оквиру стратешког циља који се односи на мониторинг и извјештавања о PIFC-у "Унаприједити праћење ефективности PIFC-а од стране ЦХЈ МФиТ БиХ и Савјета министара БиХ", у наставку је дат преглед мјера и активности из области интерне ревизије утврђених Стратегијом, заједно са прегледом активности које је предузела ЦХЈ на њиховој реализацији.

⁷⁵ Члан 19. став (5) Закона дефинише обавезу запошљавања укупно 12 извршилаца у циљу кадровског попуњавања ЈИР, у сљедећим институцијама: МИП БиХ (1РЈИР и 2ИР), МСТЕО БиХ (1ИР), МЦП БиХ (1ИР), МЉП БиХ (1ИР), МП БиХ (1ИР), СЗП (1РЈИР), ДКПТ (1РЈИР), МБ БиХ (1РЈИР) и Суд БиХ (1РЈИР и 1ИР).

⁷⁶ Одлука о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ" број 59/19)

ОБЛАСТ 3: Мониторинг развоја и квалитета интерних финансијских контрола

3.1. Аутоматизација извјештавања о PIFC-у уз проширене изворе и алате за прикупљање података;

3.1.A2. *Развој и инсталација софтвера за извјештавање о интерној ревизији, укључујући обуку корисника за коришћење софтвера;*

У току је поступак израде софтвера за вршење интерне ревизије и извјештавање, који се реализује у оквиру Пројекта.

У извјештајном периоду ЦХЈ је активно учествовала у овим активностима и пружила потребну помоћ Пројекту у поступку набавке / израде софтвера и то кроз учешће у припреми техничке спецификације за провођење тендера, али и кроз учешће у провођењу избора најповољнијег понуђача у складу са европским смјерницама (ПРАГ), те и кроз пружање потребне помоћи изабраном понуђачу у изради софтвера.

С обзиром да, услед специфичних услова рада изазваних пандемијом у 2020. години, дошло је до помјерања првобитних термина реализације активности Пројекта (одобрила Европска комисија и Управни одбор Пројекта) и није окончана израда софтвера, у 2020. години нису ни проведене обуке особља ЈИР и ЦХЈ о кориштењу наведених софтвера.

3.1.A3. *Примјена софтвера за извјештавање о интерној ревизији;*

Очекује се да ће се ове активности, у складу са ревидираним роковима Пројекта (окончање током 2021. године), почети оперативно примјењивати, након тестирања софтвера и обука које слиједу након окончања израде софтвера, тек у 2022. години.

3.2. Развити и имплементирати оквир за провјеру квалитета система PIFC-а од стране ЦХЈ;

3.2.A2. *Развити подзаконске акте (одлука) и методологије за преглед квалитета ЈИР;*

У извјештајном периоду ЦХЈ је, у сарадњи са Пројектом, окончала активности на припреми *Правилника за провођење обезбјеђења и унапређење квалитета интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине*, у оквиру којег је дефинисан и начин провођења контроле квалитета од стране ЦХЈ. Очекује се да ће Правилник бити објављен у току 2021. године.

3.2.A3. Провођење прегледа квалитета ЈИР (узорак институција)

У току је израда методологије за контролу квалитета ЈИР. У извјештајном периоду ЦХЈ је, у сарадњи са Пројектом, окончала активности на припреми *Правилника за провођење обезбјеђења и унапређење квалитета интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине*, у оквиру којег је дефинисан и начин провођења интерне оцјене квалитета од стране руководиоца ЈИР. Након израде методологије, користиће се софтвер намијењен и контроли квалитета, чему ће претходити обуке за кориштење апликације, подразумијевајући обуке од стране Пројекта за интерну ревизију у институцијама БиХ.

Помјерање рокова за реализацију активности Пројекта, од стране Управног одбора Пројекта, довело је до помјерања рокова реализације активности из акционог плана Стратегије.

3.2.A3. *Развити подзаконске акте за екстерну процјену квалитета од независних трећих страна у ЈИР у којима достигнути степен развоја оправдава такво улагање;*

У оквиру *Правилника за провођење обезбјеђења и унапређење квалитета интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине* (наведен у претходној тачки), који је ЦХЈ у сарадњи са Пројектом припремила у извјештајном периоду, дефинисан је и начин провођења екстерне оцјене квалитета од стране независних трећих страна. Очекује се да ће Правилник бити објављен у току 2021. године.

3.3. Ојачати аналитички и координациони капацитет ЦХЈ;

3.3.A1. *Развој капацитета за ЦХЈ из области управљања јавним финансијама (специјалистичка знања);*

Запосленици у ЦХЈ задужени за развој система интерне ревизије су и у 2020. години испунили обавезу дефинисану прописима из области континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ, о чему се води евиденција у ЦХЈ.

У оквиру КПЕ за 2020. годину, запосленици су учествовали и на обукама из области управљања јавним финансијама, како је то предвиђено прописима из области КПЕ и *Планом и програмом обука ЦХЈ МФТ БиХ за интерне ревизоре у институцијама БиХ за 2020. годину.*

3.3.A5. *Редовна размјена информација и сарадња са руководиоцима ЈИР;*

Усљед специфичних услова рада изазваних пандемијом (рад од куће, поштовање физичке дистанце) у извјештајном периоду Одсјек за развој система интерне ревизије ЦХЈ није био у прилици да одржи све планиране састанке са особљем ЈИР. Међутим, и у оваквим условима узрокованим пандемијом, током 2020. године ЦХЈ је наставила да пружа потребну помоћ и консултације особљу ЈИР у институцијама БиХ, како кроз пружање потребних информација (дописи, емаил, телефонским путем) и издавање тражених мишљења и сагласности, тако и кроз одржавање састанака у мјери у којој су то епидемиолошки услови дозвољавали.

3.3.A6. *Иновирање и провођење програма обуке за ФУК*

У извјештајном периоду одржане су обуке за интерне ревизоре из области ФУК-а у складу са Планом и програмом обука за интерне ревизоре у институцијама БиХ за 2020. годину.

3.3.A7. *Редовна размјена информација са Агенцијом за државну службу БиХ и развој обука за особље задужено за ФУК и ИР на тему ризика и контрола у подручју управљања људским ресурсима и стварања предуслова за управљање базирано на учинку;*

У току 2020. године Агенција за државну службу БиХ пружила је потребну помоћ ЦХЈ у организовању обука из области интерне ревизије, у форми вебинара, омогућивши кориштење одговарајуће веб платформе за *online* обуке.

Одржане су, уз техничку подршку Агенције за државну службу БиХ, укупно три обуке из области интерне ревизије у трајању од четири дана и двије обуке из области ФУК-а на којима су учествовали интерни ревизори у институцијама БиХ.

6. Реализација закључака Савјета министара БиХ

Савјет министара БиХ је, приликом разматрања Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије за 2019. годину, на својој 6. сједници одржаној 28.05.2020. године, усвојио сљедеће закључке:

1. Задужује се Централна хармонизацијска јединица Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине да настави развијати систем интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине и пружи подршку институцијама које успостављају јединице интерне ревизије, како би се успоставила оперативна и функционална структура интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине;
2. Задужују се институције у оквиру којих је прописана обавеза успостављања јединица интерне ревизије да, заједно са Министарством финансија и трезора БиХ, обезбједе средства и проведу процедуре запошљавања интерних ревизора у 2020. години;

3. Задужују се руководиоци институција да, у сарадњи са руководиоцима јединица интерне ревизије, благовремено припреме и одобре стратешке (трогодишње) и годишње планове рада јединица интерне ревизије, како би се створили услови за несметан рад интерне ревизије;
4. Задужују се руководиоци јединица интерне ревизије и интерни ревизори да услуге интерне ревизије пружају у складу са појединачним стратешким и годишњим плановима, поштујући у потпуности методологију рада одобрену од стране Централне хармонизацијске јединице Министарства финансија и трезора БиХ, те да у складу са тим свака јединица интерне ревизије која пружа услуге интерне ревизије за више институција сачини и свој стратешки и годишњи план рада на нивоу јединице интерне ревизије – консолидовани стратешки и консолидовани годишњи план, који ће на једном мјесту објединити све активности јединице интерне ревизије, кроз све стратешке и годишње планове институција за које јединица интерне ревизије пружа услуге интерне ревизије у планском периоду;
5. Задужују се руководиоци институција да обезбједе финансијска средства, како би особље интерне ревизије могло испуњавати своје обавезе у погледу прописане континуиране професионалне едукације и похађати обуке у складу са одобреним планом обука интерних ревизора;
6. Задужује се Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине да утврди разлоге због којих Јединица интерне ревизије успостављена у Министарству цивилних послова БиХ није доставила информације и извјештаје о раду за 2019. годину, односно због чега је дошло до кршења прописа из области интерне ревизије и непровођења закључака Савјета министара Босне и Херцеговине, посебно узмајући у обзир да ЈИР МЦП БиХ врши функцију интерне ревизије за укупно 10 институција БиХ, те да о предузетим мјерама обавијести Министарство финансија и трезора БиХ и Централну хармонизацијску јединицу Министарства финансија и трезора БиХ;
7. Задужује се Министарство финансија и трезора БиХ и Централна хармонизацијска јединица Министарства финансија и трезора БиХ да овај Извјештај доставе Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.

ЦХЈ је, након запримања обавјештења о усвајању наведених закључака Савјета министара БиХ, о истим упознала све институције БиХ на које се закључци односе, као и јединице интерне ревизије, како би предузели потребне мјере и радње на њиховој реализацији.

У току припремних активности на изради Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије за 2020. годину, ЦХЈ је тражила од институција БиХ и јединица интерне ревизије да, уз годишњи извјештај интерне ревизије, доставе и информације о реализацији напријед наведених закључака Савјета министара БиХ.

На основу информација добијених од институција БиХ и јединица интерне ревизије, те активности предузетих од стране ЦХЈ, у наставку дајемо преглед реализације напријед наведених закључака:

- (1) ЦХЈ је, у складу са својим надлежностима и капацитетима, наставила са проактивним ангажманом на реализацији започетих активностима на развоју система интерне ревизије у институцијама БиХ. То се огледа и у изради методолошких докумената и прописа којима је уређена ова област, као и едукацији интерних ревизора, али и у праћењу активности интерне ревизије и предузетих активности од стране институција БиХ које су обавезне успоставити интерну ревизију у складу са релевантним прописима.

У складу са активностима предвиђеним Стратегијом⁷⁷ и Оперативним годишњим акционим планом Стратегије за 2020. годину, ЦХЈ је у извјештајном периоду, у сарадњи са Пројектом "PIFC 3"⁷⁸, окончала активности на припреми *Приручника за интерне ревизоре у институцијама Босне и Херцеговине и Правилника за провођење обезбјеђења и унапређење квалитета интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине*. Такође, у извјештајном периоду ЦХЈ је пружила и потребну помоћ Пројекту у поступку набавке / израде софтвера за вршење ревизије и извјештавање и то кроз учешће у припреми техничке спецификације за провођење тендера, али и кроз учешће у провођењу избора најповољнијег понуђача у складу са европским смјерницама (ПРАГ), те и кроз пружање потребне помоћи изабраном понуђачу у изради софтвера. Очекује се да ће наведени методолошки документи бити објављени у 2021. године, те да ће такође бити окончане и активности на изради софтвера, а након тога проведене и обуке особља ЈИР и ЦХЈ за његово кориштење.

Такође, у сврху даљег развоја система интерне ревизије и унапређења рада јединица интерне ревизије, ЦХЈ у складу са својим надлежностима активно предузима активности и на едукацији интерних ревизора, које се одвија кроз организовање обука, издавање мишљења о прихватљивости обука које организују други извођачи обука, одржавање састанака са интерним ревизорима, достављање одговора на заprimљене упите о начину примјене прописа и методологије рада од стране интерних ревизора.

У извјештајном периоду ЦХЈ је, у складу са *Планом и програмом обука за интерне ревизоре у институцијама БиХ за 2020. годину*, организовала двије обуке из области интерне ревизије и двије обуке из области ФУК-а, на којима су учествовали интерни ревизори из институција БиХ. Такође, организовала је и једну обуку из области интерне ревизије заједно са холандским експертима⁷⁹. У складу са прописима из области континуиране професионалне едукације, у извјештајном периоду ЦХЈ је издала, на основу достављених захтјева ЈИР, укупно 58 мишљења о признавању обука као КПЕ које су организоване од стране домаћих и међународних пружалаца услуга / организатора обука.

У извјештајном периоду сертификовано је укупно 9 интерних ревизора који су испунили неопходне услове за стицање сертификата овлашћеног интерног ревизора у институцијама БиХ, те је закључно са 31.12.2020. године ЦХЈ издала укупно 39 рјешења о стицању сертификата.

У поступку провођења прописа којима је регулисан начин успостављања јединица интерне ревизије у институцијама БиХ, ЦХЈ је заprimила 19 захтјева за усаглашавање правилника о унутрашњој организацији. Сви ови захтјеви и приједлози правилника су детаљно размотрени, у складу са надлежностима ЦХЈ и њихове усаглашености са важећим прописима којима је регулисана ова област. Након што су правилници усаглашени са наведеним прописима, ЦХЈ је, у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ, дала своју сагласност чиме су обезбјеђени услови за наставак процедуре измјене појединачних правилника о унутрашњој организацији, у дијелу који се односи на интерну ревизију. Закључно са 31.12.2020. године, укупно 17 организација⁸⁰ је окончало прописану процедуру измјене правилника.

До краја извјештајног периода 16 јединица интерне ревизије у наведеним институцијама попунило је позицију руководиоца јединице, на које је ЦХЈ дала у складу са Законом о интерној ревизији, а на основу испуњености прописаних услова, потребну сагласност за именовање.

⁷⁷ Стратегија развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за период 2020-2025, усвојена на 8. сједници Савјета министара БиХ која је одржана 11.06.2020. године

⁷⁸ Пројекат ЕУ "Унапређење јавне интерне финансијске контроле у Босни и Херцеговини" (PIFC 3)

⁷⁹ На основу билатералног споразума о сарадњи закљученог између Министарства Краљевине Низоземске и Министарства финансија и трезора БиХ

⁸⁰ 16 институција + 1 јавно предузеће БХРТ

ЦХЈ је, у сврху обезбјеђења потребних средстава и провођења процедура за запошљавање интерних ревизора у институцијама БиХ, обавијестила све институције БиХ на које се односи наведени закључак Савјета министара БиХ, те о томе упознала и Министарство финансија и трезора БиХ.

Од 2011. године ЦХЈ редовно, на годишњем нивоу, припрема на основу годишњих извјештаја јединица интерне ревизије Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије, који се након одобрења министра финансија и трезора БиХ доставља Савјету министара БиХ. Поред детаљног информисања о предузетим активностима по свакој од обавеза за коју је одговорна, ЦХЈ кроз Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије извјештава о стању, активностима и проблемима у области интерне ревизије у институцијама БиХ, те предлаже и мјере за побољшање стања у области интерне ревизије, у виду закључака Савјета министара БиХ.

(2) Од укупно девет институција БиХ које нису у потпуности успоставиле и кадровски попуниле јединице интерне ревизије и на које се односи закључак Савјета министара БиХ да, заједно са Министарством финансија и трезора БиХ, осигурају средства и проведу процедуре запошљавања интерних ревизора у 2020. години, ЦХЈ је у току израде ГКИ ИР обавјештена о слjedeћем:

- двије институције су окончале активности на кадровском попуњавању ЈИР, а то су: Министарство за људска права и избјеглице БиХ и Служба за заједничке послове институција БиХ,
- Министарство иностраних послова БиХ је у мају 2020. године попунило позицију руководиоца ЈИР, док је крајем 2020. године покренуло и конкурсну процедуру за попуњавање двије позиције интерног ревизора, која је окончана у I кварталу 2021. године,
- Суд БиХ је, у складу са закључком Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ донијетим на 8. хитној сједници одржаној 15.07.2020. године, предузео активности на припреми документације и прибављању мишљења неопходних за достављање Савјету министара БиХ ради одобравања новог запошљавања,
- двије институције још увијек нису окончале активности на измјени правилника о унутрашњој организацији, који је у дијелу који се односи на интерну ревизију усклађен са прописима из области интерне ревизије (Министарство безбједности БиХ⁸¹ и Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ⁸²).

Преостале три институције које нису у потпуности попуниле јединицу интерне ревизије, а које су према члану 19. став (5) Закона о буџету институција БиХ и међународних обавеза за 2020. годину биле обавезне да у 2020. години окончају пријем по једног интерног ревизора, су:

- Министарство правде БиХ,
- Министарство цивилних послова БиХ и
- Министарство спољне трговине и економских односа БиХ.

ЦХЈ је запримила само обавјештење Министарства цивилних послова БиХ да су осигурали средства у буџету Министарства за 2020. годину за запошљавање једног интерног ревизора. Од

⁸¹ Попуњена позиција интерног ревизора у новембру 2018. године на основу правилника о унутрашњој организацији који није усклађен са прописима из области ИР. Нови правилник, који је усклађен са прописима из области ИР, је у фази усвајања.

⁸² Попуњена позиција интерног ревизора на основу правилника о унутрашњој организацији који није усклађен са прописима из области ИР. Нови правилник, који је усклађен са прописима из области ИР, је у фази прибављања потребних сагласности ради достављања Савјету министара БиХ на усвајање.

Министарства правде БиХ и Министарства спољне трговине и економских односа БиХ немамо информацију о реализацији овог закључка Савјета министара БиХ.

(3) На основу годишњих извјештаја достављених од стране јединица интерне ревизије, установили смо да су стратешки и годишњи планови рада интерне ревизије одобрени од стране руководиоца институција, у свих 19 ЈИР, чиме су створени услови за њихов несметан рад.

Периоди доношења Стратешких планова и Годишњих планова по јединицама интерне ревизије у складу са њиховом надлежношћу:

- ЈИР Парламентарне скупштине БиХ – фебруар 2020. године;
- Централна јединица за интерну ревизију МФТ БиХ – април – мај 2020. године;
- ЈИР Министарства одбране БиХ – јануар 2020. године;
- ЈИР Министарства комуникација и транспорта БиХ – децембар 2019 - август 2020. године;
- ЈИР Министарства за људска права и избјеглице БиХ – јануар – јун 2020. године;
- ЈИР Граничне полиције БиХ – јануар – фебруар 2020. године;
- ЈИР Државне агенције за истраге и заштиту – октобар 2019. године;
- ЈИР Обавјештајно – безбједносне агенције БиХ – децембар 2019 – јануар 2020. године;
- ЈИР Управе за индиректно опорезивање – новембар 2019. године;
- ЈИР Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података – децембар 2019. године;
- ЈИР Службе за заједничке послове институција БиХ – јануар 2020. године;
- ЈИР Министарства правде БиХ – децембар 2019. године;
- ЈИР Министарства цивилних послова БиХ – новембар 2019 – јул 2020. године;
- ЈИР Министарства спољне трговине и економских односа БиХ – фебруар 2020. године;
- ЈИР Министарства иностраних послова БиХ⁸³
- ЈИР Министарства безбједности БиХ – март 2020. године;
- ЈИР Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ – јануар 2020. године;
- ЈИР Агенције за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА – април 2020. године;
- Радио – телевизија БиХ – јун – јул 2020. године.

(4) Јединице интерне ревизије извјестиле су ЦХЈ да су услуге интерне ревизије пружане у складу са појединачним стратешким и годишњим плановима рада, поштујући методологију рада одобрену од стране ЦХЈ.

Јединице интерне ревизије које пружају услуге интерне ревизије за више институција извјестиле су ЦХЈ да су сачиниле и одговарајуће консолидоване стратешке и годишње планове, који на једном мјесту обједињавају и дају преглед свих активности јединица за плански период⁸⁴.

(5) У свим институцијама БиХ у којима је успостављена интерна ревизија обезбјеђена су финансијска средства како би особље интерне ревизије могло испуњавати своју обавезу у погледу прописане континуране професионалне едукације и похађати обуке у складу са одобреним планом обука интерних ревизора.

⁸³ Јединица интерне ревизије Министарства иностраних послова БиХ сачинила је у извјештајном периоду Стратешки план рада за период 2021-2023. године и Годишњи план рада за 2021. годину, с тим да напомињемо да је руководиоца јединице интерне ревизије именован у мају 2020. године

⁸⁴ ЈИР МФТ БиХ је сачинила само табеларни приказ планираних / реализованих ревизија.

У Парламентарној скупштини БиХ нису прецизно алоцирана средства за потребе ЈИР и КПЕ интерних ревизора у одобреном буџету, те похађање обука особља ЈИР зависи од расположивости средстава.

Обавезу КПЕ испунило је сво особље интерне ревизије на које се ова обавеза односила у извјештајном периоду. Укупно 35 запослених у ЈИР испунило је обавезу КПЕ (у наведени број укључена су и два запослена у ЦХЈ).

- (6) Везано за тражену информацију о разлозима недостављања извјештаја о раду Јединице интерне ревизије Министарства цивилних послова БиХ за 2019. годину (извјештај није запримљен у ЦХЈ у предвиђеном року, до 31. марта⁸⁵), Министарство цивилних послова БиХ обавијестило је ЦХЈ да је предметни извјештај достављен ЦХЈ у јуну 2020. године⁸⁶.
- (7) Министарство финансија и трезора БиХ и ЦХЈ, у складу са закључцима Савјета министара БиХ, доставили су Парламентарној скупштини БиХ Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије за 2019. годину.

Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ разматрао је и усвојио Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије за 2019. годину на 11. сједници одржаној 23.07.2020. године. Дом народа Парламентарне скупштине БиХ разматрао је и усвојио овај Извјештај на својој 11. сједници, одржаној 01.09.2020. године.

Број: 02-1-16-7-38-20/21
Сарајево, 29.03.2021. године

ДИРЕКТОР

Ранко Шакота, с.р.

⁸⁵ Закон о интерној ревизији институција БиХ, у члану 19. (1) и (4), дефинише да је руководилац ЈИР обавезан да, у року од 60 дана након завршетка сваке фискалне године, изда годишњи извјештај и исти достави руководиоцу институције и ЦХЈ.

⁸⁶ Након што је Савјет министара БиХ усвојио Годишњи консолидовани извјештај ИР за 2019. годину (6. сједница одржана 28.05.2020) и донио одређене закључке, ЦХЈ је запримила (24.06.2020. год) Годишњи извјештај ЈИР МЦП БиХ за 2019. годину који је доставило Министарство цивилних послова БиХ.